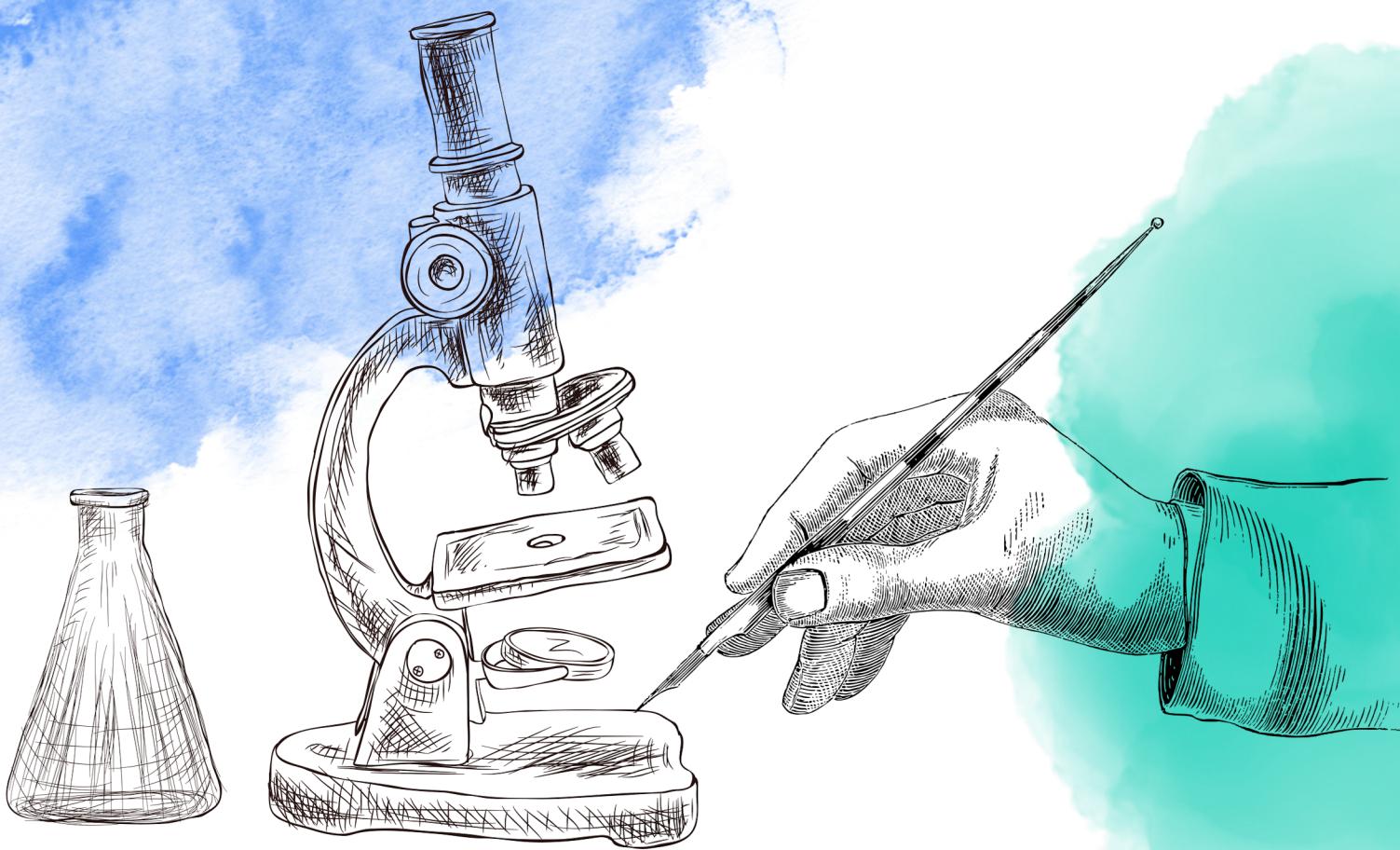

ÅRSRAPPORT KOMMUNIKASJON DET MEDISINSKE FAKULTET

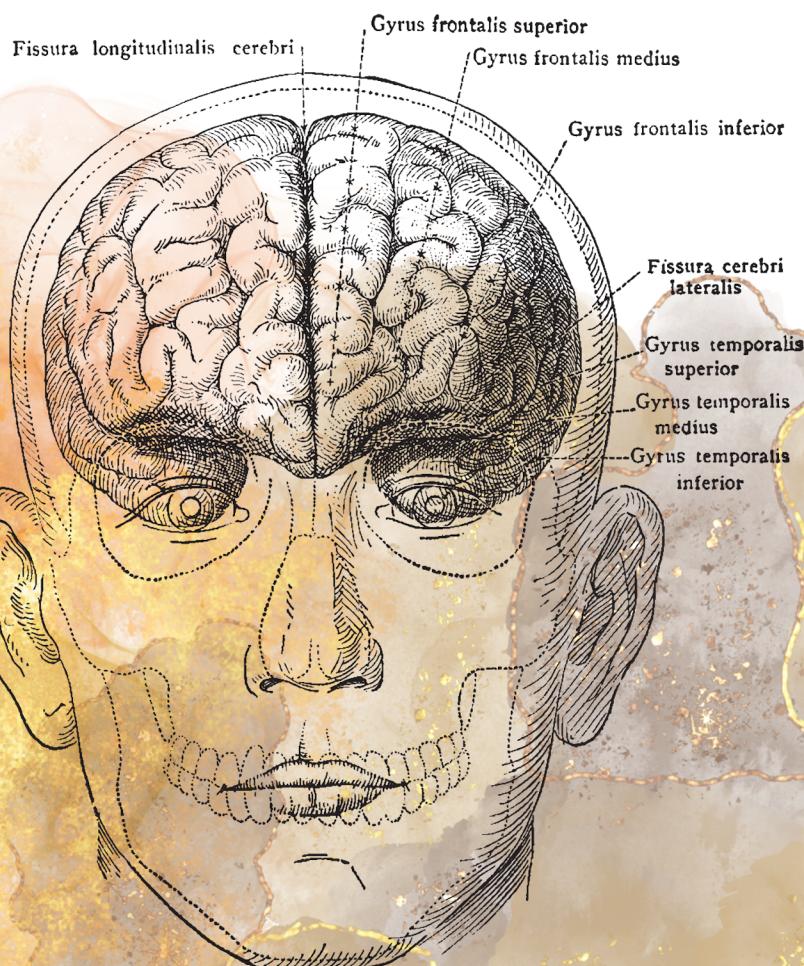
2023

INNHOLD

- Intro
- Mediasaker i året som gjekk
- Lepra - undervisingsopplegg til vidaregåande skular
- SoMe
- Forskning.no
- Mulighetsreisen - seminarserie for studentane
- Kurs, debattar, forelesingar, utstilling og filmfestival

INTRO

2023 var eit spennande kommunikasjonsår, med fleire nye prosjekt og sjølvsagt stort fokus på 150-årsjubileet for Armauer Hansen si oppdaging av lepra-basillen. Og til saman omlag 1 335 saker i media.

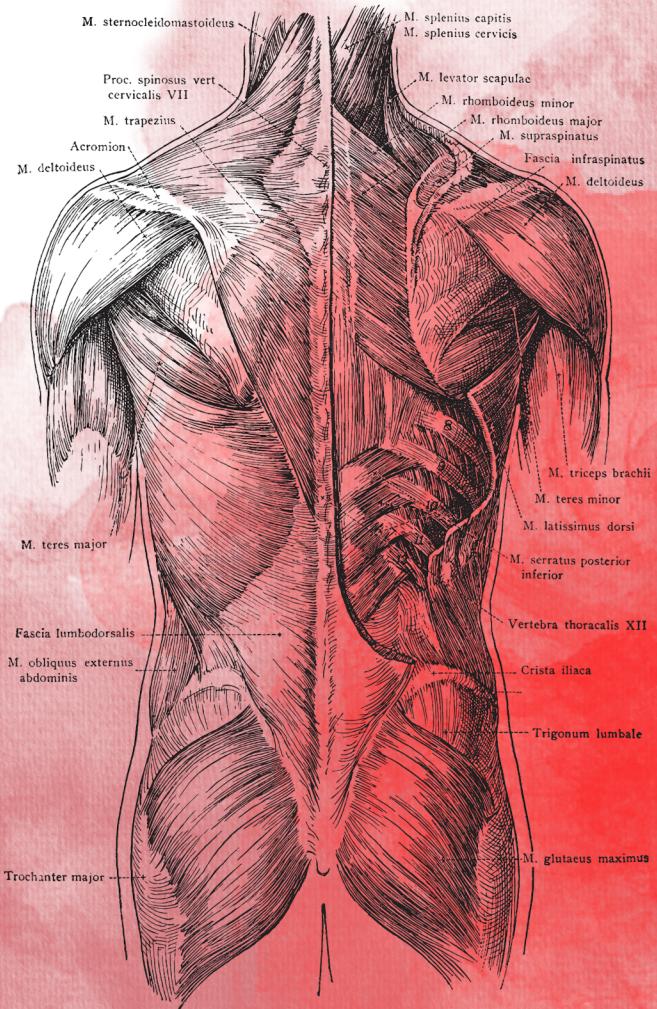
Dette året var det litt mindre tidsbruk på tradisjonelle media, og meir på andre ting, som å lage eit undervisingsopplegg om lepra til alle dei vidaregåande skulane og få på plass lepra-utstilling på Christie-konferansen. Vi vil alltid ha media langt framme i pannebrasken, men det er også interessant og lærerikt å teste ut andre måtar å spre kunnskap på.

Elles er det berre å skryte av dei mange flinke forskarane våre, som stiller opp i media og leverer god folkeopplysing, viktige forskningsresultat og meiningar rett frå levra.
Det er makalaust flinke folk vi har her!

Takk også til resten av kommunikasjons-teamet til MED, Ingrid, Paul Andre og Kristin. Og ikkje minst medisinhistorikar Magnus Vollset og fotograf ved KA, Frode Ims, for all hjelp med lepra-prosjektet.

Besthels Marion Solheim
Senior kommunikasjonsrådgjevar, MED

1 335 mediasaker
i 2023

JANUAR

Januar var ein variert månad for MED i media. Det var alt frå CCBIO i NRK Dagsrevyen, Nina Langeland om Covid på TV2, hjarteforsking frå Eva Gerdts, ernæringssaker frå Simon Nitter Dankel og fleire internasjonale saker.

Tilbakemeldingane frå redaksjonen i Forskning.no er nyttige og hyggelege. Eit døme her, saman med eit knippe saker som rocka starten på 2023.

CA 100
SAKER

Hei, her kommer en kort tilbakemelding på saken <https://forskning.no/partner-tenner-universitetet-i-bergen/pasienter-fikk-bedre-helse-ved-a-fjerne-amalgamfyllinger/2138997> som vi fikk publisere på [forskning.no](#) onsdag 18. januar.

I tiden som har gått siden publisering har saken hatt 14 876 sidevisninger med en gjennomsnittlig lesetid på 4,37 minutter. Eventyrlige tall for en spennende sak som angår mange. Saken ligger på Topp-ti-lista over de mest leset på forskning.no denne uken 😊 Bra jobba! Husk at sakene på forskning.no ofte har lang levetid, så her vil tallene kunne stige jevnt utover.

Vi delte også saken på våre Facebooksider samme dag hvor den til nå har nådd 255 964 personer og fått 982 likes, 150 delinger og 300 kommentarer. Husk å dele på egne sider. Det er ofte via sosiale medier leserne kommer inn på saken!

Takk for samarbeidet 😊 Fortsett den gode jobben og gi oss beskjed om dere ønsker et kort digitalt statusmøte!

Benedicte Sjo Tislevoll

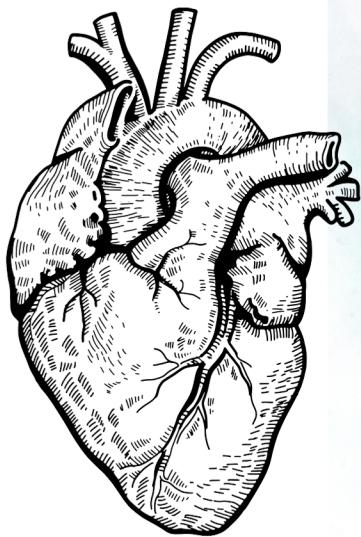
stipendiat og kreftforskar, CCBIO, UiB

Ø SISTE

Kutskader på person etter hendelse på tog på Sandvika stasjon. Se [nrk.no](#)

19:19

Nettavisen.

INTERVALLER: Skal du raskt i form er høyintensive intervaller ofte anbefalt. Foto: Getty Images

Norsk studie: Med denne metoden reduseres magefettet på få uker

Metoden viste seg spesielt gunstig for det farlige fettet. Selv om deltakerne fikk spise hva de ville.

Han påpeker også, i likhet med Haganès, at det kan tenkes at menn og kvinner i andre aldersgrupper ikke hadde hatt samme effekten av intervensjonene. Samtidig mener Dankel studien har tatt for seg et godt antall deltagere, er godt planlagt og gjennomført.

– Dette kan være en forholdsvis gjennomførbar kost- og treningsstrategi for bedre helse, da deltakerne hadde god gjennomføringsgrad. Kostregimet krever ikke at en begrenser bestemte matvarer, kun når en spiser.

FORSKER: Simon Nitter Dankel er professor i medisin/ernæring ved Mohn ernæringsforskningslaboratorium, klinisk institutt 2, Universitetet i Bergen. Foto: Anne Sidsel Herlevær/UiB

DAGENS
Medisin

DM Debatt DM Arena Stilling ledig DM +

Logg inn

KLASSEFORSKJELL: SKDEs analyse viser at det i perioden 2019–2021 var betydelige forskjelle mellom kjønnene i bruk av ekkokardiografi fra 75 år og oppover. Eva Gerdts mener forskjellen viser at det er klasseforskjell i oppfølging av kvinner og menn med hjertesykdom i Norge. Foto: Vidar Sandnes

Foto:

Analyser viser kjønnsforskjeller innen hjertemedisin

– Forskjellen i bruk av ekkokardiografi demonstrerer klasseforskjell i oppfølging av kvinner og menn med hjertesykdom i Norge, sier professor og overlege Eva Gerdts.

el IMPARCIAL

SECCIONES

EL IMPARCIAL DE OAXACA

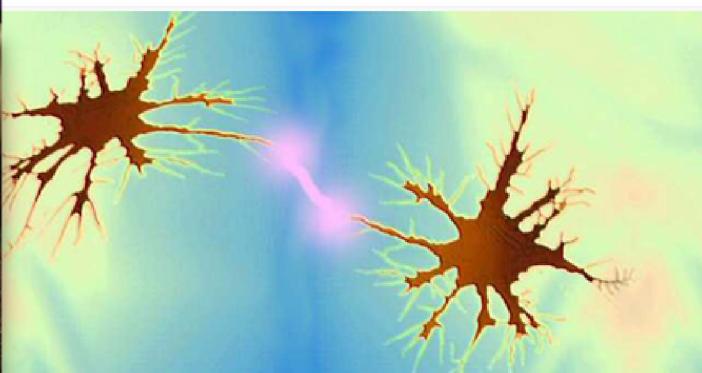
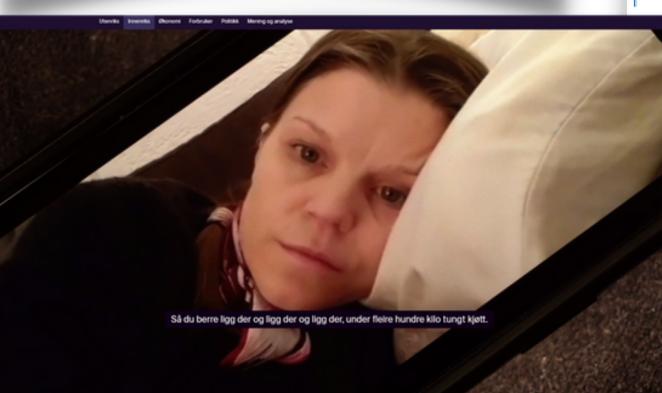
QUIÉNES SOMOS

DIRECTORIO

El equipo de investigadores, liderado por José María Valpuesta, del Centro Nacional de Biotecnología (CNB), dependiente del CSIC, en colaboración con el grupo de Aurora Martínez, de la Universidad de Bergen, en Noruega, ha determinado la estructura de la enzima tirosina hidroxilasa mediante la utilización de la criomicroscopía electrónica, una técnica microscópica que analiza muestras a temperaturas criogénicas.

“

“Este trabajo muestra por primera vez la estructura de la enzima TH, que funciona como un tetrámero, es decir, que consta de cuatro partes. Además, se ha observado el mecanismo de autorregulación de TH mediado por la dopamina”, indica Valpuesta. El investigador explica que “en esta estructura se observa una masa central que se corresponde con un tetrámero donde se encuentran los dominios catalíticos, conectada a dos pequeños volúmenes a ambos lados que contienen los dominios reguladores. La unión entre ambas se realiza a través de una región muy flexible en el extremo inicial de TH, lo que explica la dificultad previa de obtener la estructura completa”.

Recreación artística de comunicación entre neuronas mediante un neurotransmisor, la sustancia química de color rosa

FEBRUAR

2023 var det 150-årsjubileum for Armauer Hansen si oppdaging av leprabasillen. Ei flott sak i Khrono opna mediabiten av det heile.

Elles kunne februar by på kreftforsking, søvnekspertise, kloke ord om humanistiske legar i Morgenbladet og korleis vår forskar ser på å ete ein burger på nesten to kilo i eitt måltid!

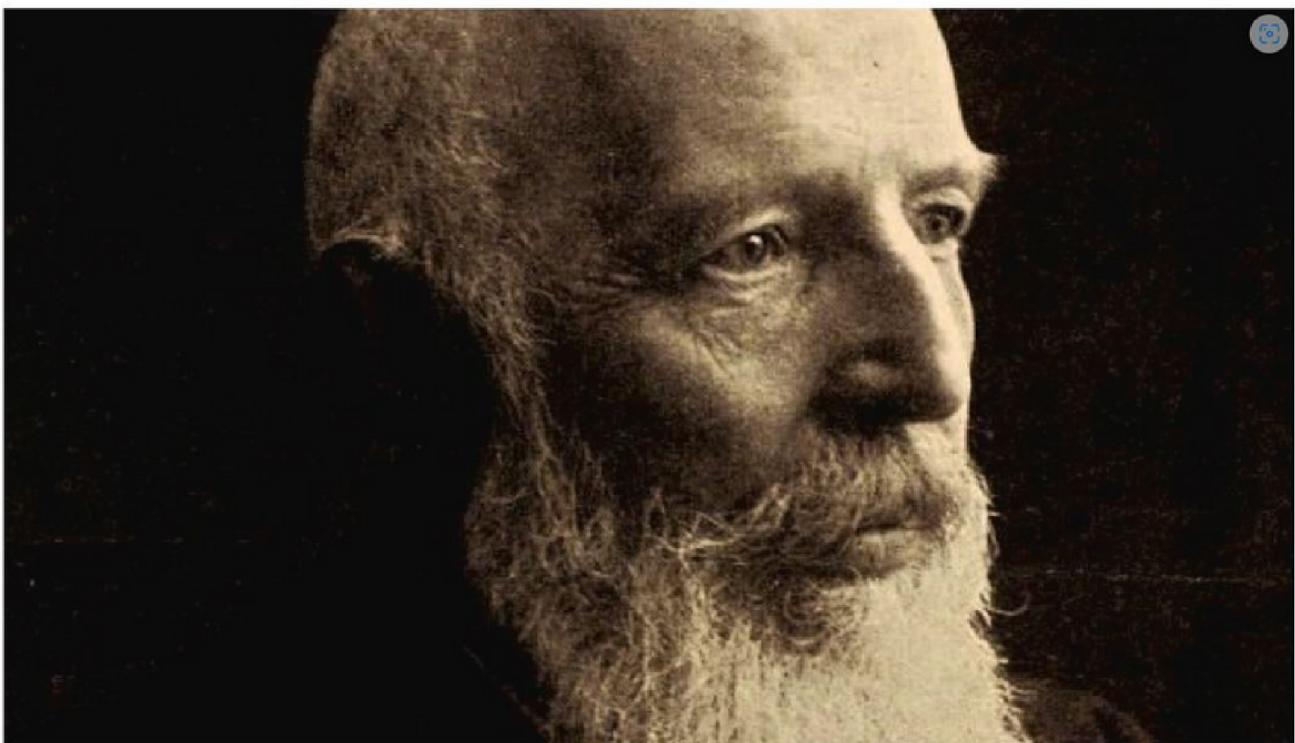
CA 70
SAKER

Nyheter Debatt Student Nytt om folk

Det er 150 år sidan Armauer Hansen fann leprabakterien. Med den kom òg forslag om karantene og det ein i dag kjenner som R-talet.

Gerhard Henrik Armauer Hansen (1841-1912) var barn nummer åtte i ein stor søskendeflokk. Hansen vart lege og oppdaga leprabasillen i 1873. Foto: UiB si bilsamling
Marcus

Turnusarbeidarar sårbarer for aggressiv prostatakreft

Mange oljearbeidarar jobbar på natta. Det kan gjere dei meir sårbarar for å få aggressiv prostatakreft, enn om dei berre hadde jobba på dagtid.

HORMON: Kjennshormon blir påverka av nattarbeid, og det kan bidra til veksten av prostatakreft, forklarar forskar.

Sunniva Grimstad Hestenes
Journalist

Publisert 13. feb. 2023 kl. 06:19

Uikkert kva som er best

Å skru opp og ned på døgnrytmen er utfordrande for dei fleste, men heilt nødvendig for beredskapen, seier Bjørn Bjorvatn.

Han er professor ved Universitetet i Bergen og leiar for det nasjonale kunnskapsenteret for sovn, som ligg på Haukeland universitetssjukehus.

– Vi er jo ikkje skapte for å vere vakne om natta og sove på dagtid. Vi er jo skapte for å sove når det er mørkt og vere vakne når det er lynt.

– Men på same tid er vi nøydde til å ha folk som jobbar på nattarbeid, som brannvesen, helse og politi. Vi må ha ein beredskap.

– Kva er den optimale måten å jobbe natt- og skiftarbeid på? Med tanke på å dempe risikoen for kreft og helseplager.

– Sjølv om det er ein auka risiko for dårleg helse, kref, overvekt, diabetes, og hjarte og karsjukdommar, er det viktig å understreke at dei aller fleste skiftarbeidarar og nattarbeidarar er friske og får ikkje kref eller døyd av dette, seier Bjorvatn.

FOTO: UNIVERSITETET I BERGEN / UIB

– Vi sender ut unge leger som er hjelpelese i møtet med lidelse

Et mer humanistisk legideal kan spare oss for både lidelsjer og penger, ifølge medisinprofessor Edvin Schei.

“ Lesninga er jo the power of love – hjartegjæringens kraft, uttryter Edvin Schei, professor i medisin ved Universitetet i Bergen.

Han forskar i legers kommunikasjon og leder profesjonsdelen av legoskiftdret i Bergen. Som erfaren allmenndoktor jobber han også ved Bergen legvakts, og ved hva folk søker lege for.

– Jeg har vært oppatt av dette i alle mitier. At patienten skal ha en sjans til å bli mottatt som seg, ikke som et kassas. Også jeg skal føle meg som et helt menneske i legevollen, jeg vil ikke bli en ubrent robot, sier Schei.

Han er oppatt av at både leger og pasienter er evolusjonsvæsener – fra naturens side er vi innhengige av å gi hverandre respekt, anerkjennelse,

som er medisinsens hjarte, for ingen teknologi kan gjøre noe med det. Etter at folk er blitt eldres, sykner inn, dor, engster seg, sorger og fortviler, sier Schei.

Dette fangst i utgangsetat doktor, det er når du kan gjøre mindre at jeg trenger deg mest.

– Forklaringen er at lidelsen lindres når noen vågår å gå nærmere og stå hos dem som lidar. Det er svært krevende, og jeg ønsker det er kjernen i legoskiftdret. Det er ikke en del av det å lærer med folkesor og hjelpelese i møte med lidelse, sier Schei.

På 1990-tallet skrev den gresk-amerikanske lege og sosiologen Nicholas Christakis at medisinstudentene og unge leger synes å ha misforstått hva en leges rolle faktisk er.

– Fra gammelt hadde man

og hva som kan gjøres. Men diagnosen er sjeldan tilstrekkelig. Folk trenger forklaringar, de trenger tålmodigheit, tilgjevelse og raushet, de trenger motstand og ørligheit. De trenar at møtet med legen er et «hellig rom» hvor de kan blotta seg og hente selvsprekten ved å bli møtt på skikkelig vis.

– Har legeen best ramme for å få til med pasienten på en slik måte i der offentlege eller i det hjelpeverket?

Ingen teknologi kan gjøre noe med at folk sykner inn, dor, engster seg, sorger og fortviler.

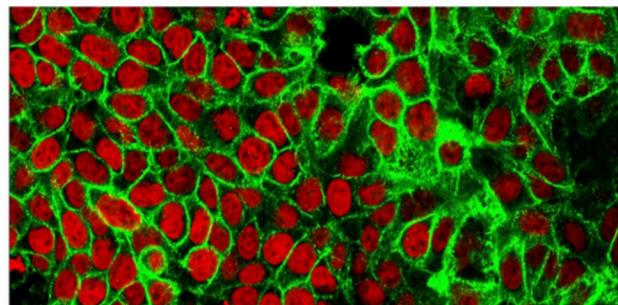
Edvin Schei, professor i medisin ved UiB

Uttørk Innenriks Økonomi Forbruker Politikk Mening og analyse

Forskere:

Oppdagelsen av «Bond-skurker» kan endre behandling av kreft

Kreftforskere har gjort en unik oppdagelse. Nå vil de ta opp kampen mot det de kaller «Bond-skurker» i kroppen.

Restaurantens utfordring provoserer: Her går Andromeda løs på 1,8 kilo burger

20 min

Nå er det vanskeligere.

Anbefaler det ikke

Simon Nitter Dankel, professor i ernæring ved UiB, blir ikke veldig bekymret når vi beskriver innholdet i spise-utfordringen for ham.

– Jeg vil ikke anbefale dette, men samtidig er det nok ingen helsefare knyttet til å delta på noe slikt, sier han.

UiB-professoren sier de fleste av oss tåler fint å spise store mengder mat en gang iblant.

– Det er jo enormt hva folk kan hive innpå av det ene og det andre. Jeg har selv vært på en brasiliansk barbecue der jeg antar at mange spiste tilsvarende kjøtmengder som dette, uten at det var noe problem. Det er ikke noe ventet kjøtt som skulle tilsi at det å spise mye på en gang er mørk skadlig. Så å gjøre dette én gang er nok ikke farlig, selv om det ikke bør bli en vanre, sier han.

Simon Nitter Dankel er professor i ernæring ved UiB. Foto: UiB

MARS

Ein god månad med mange saker både i lokale, regionale, nasjonale og også internasjonale media.

Eg vil særleg framheve viktigheten av at forskarane våre meiner noko og ikkje er redde for å delta i den offentlege debatten. Det var innlegget til Guri Rørtveit i Khrono eit døme på; eit uredd innlegg på sjølvaste kvinnedagen. Eit innlegg som også spreidde seg til andre media. Vi har og skal ha høg takhøgde ved universitetet, så det er absolutt rom for fleire meiningsytringar frå forskarane våre.

CA 105
SAKER

Elles må innlegget til Bjørn Bjorvatn og kollegaane også nemnast. Det handla om mirakelkuren ved namn søvn. Makan til framifrå formidling, applaus!

7° Tips oss

Bergens Tidende ≡

La oss fortelle deg om «mirakelkuren»

«Forskere har funnet en revolusjonerende kur som forlenger livet!»

Hvert år, siste fredag før vårjevndøgn, feires verdens søvndagen. Så gratulerer med søvndagen! skriver Innsenderne. ILLUSTRAJONSFOTO: REALSTOCK / SHUTTERSTOCK / NTB

Jonas, vi må snakke om at to av dine ministre var på den hytteturen

Da Ola Borten Moe ble utnevnt til øverste sjef for mitt fagfelt, kjente jeg det som et slag i magen, skriver instituttleder ved Universitetet i Bergen, Guri Rørtveit.

Det handler ikke bare om ordene i meldingen, men om effekten de er ment å ha. Og den effekten er kraftstark. Hytteturutts intensjon var at Navarsete skulle være alene om å føle seg ydmykt, skriver Guri Rørtveit, instituttleder ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin, Universitetet i Bergen. Foto: Amanda Schei

– Burde aldri blitt statsråder

SENTERPARTIET: Universitetstoppen valget av Bjørn Arild Gram og Ola Borten Moe som statsråder viser at Sp-leder Trygve Slagsvold Vedum ikke har forsøkt hva metoo handlet om. De to deltok på hyttetur der det ble sendt sexmelding til Liv Signe Navarsete.

Aksjekonsernete sier de ikke tror Ola Borten Moe og Bjørn Arild Gram er medlemmer i partiet, så her partiet er ledet av andre. Det er ikke en del av partiet, sier Guri Rørtveit til VG. Etter at professor og leder var nominert til statsråder, har flere i partiet kritisert at han ikke har erfaring fra helse- og sosialpolitikk, sier Rørtveit til VG.

Etter at professor og leder var nominert til statsråder, har flere i partiet kritisert at han ikke har erfaring fra helse- og sosialpolitikk, sier Rørtveit til VG.

2 | Nyheter

Utenriks Innenriks Økonomi Forbruker Politikk Mening og analyse

TV 2 Play Logg inn =

OMFATTENDE: Det er en rekke ting som spiller medisinstudiet fra andre utslutninger. Bildet er en modellert illustrasjon, og ikke direkte knyttet til sak.

Foto: Gorm Kallestad / NTB

Fastlegekrisen

Derfor er det ikke bare å «utdanne flere leger»

Det er skrikende behov for flere fastleger, men medisinutdanningen har fortsatt skyhøye poengkrav og få studieplasser. Det er det gode grunner til.

Sleep & Insomnia

By Andrew (Drew) Rhoades

Fact checked by Shena Bagha

March 07, 2023 | 2 min read

SAVE

Sleeping too much or too little may increase risk for infection

Add topic to email alerts

Individuals who slept fewer than 6 hours or more than 9 hours each night had an increased risk for infection compared with those who slept 7 to 8 hours, according to a study published in *Frontiers in Psychiatry*.

While prior literature has identified links between sleep and [vulnerability to infection](#), "most previous observational studies have looked at the association between sleep and infection in a sample of the general population," Ingeborg Forthun, PhD, a guest researcher in the department of global public health and primary care at the University of Bergen, said in a press release.

Aftenposten

Nyheter Oslo Meninger A-magasinet Vink E-avis

Bli abonnent

Fastlegelotteriet - med livet som innsats?

Hanne Sandvik: Forsker, Norge, tidligere fastlege
Øystein Hellevik: Professor allmennmedisin, UiB, fastlege
Steinar Hunskaar: Professor i allmennmedisin, UiB, forsker, Norge, tidligere fastlege

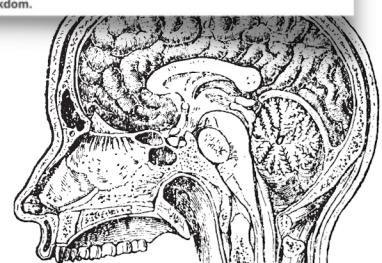
Lytt til saken • 5 minutter

Mange vil plutselig og uventet få melding om at de er blitt flyttet til en annen fastlege. Det haster derfor med å få på plass en prosedyre som ivaretar de svakeste, skriver kronikkforfatterne. Foto: Gorm Kallestad, NTB

VG VG LIVE VOTV VG+ SPORT TV-GUIDE TIPS OSS KABP VG+ Q. Søk ☰

Forskning om hjernen og sovn: Kan hindre utvikling av Alzheimers

VG Vitenskapen har lenge vist at sovn er viktig for helsen. Nå har norske forskere funnet ut hvordan hjernen «vasker ut» avfallstoffet når vi sover. Og det er viktig for å hindre utviklingen av Alzheimer's sykdom.

APRIL

I april var det både Christie-konferansen med lepra-stand frå MED og fakultetets dag. Når det gjeld media, så var det fleire gode saker og debattinnlegg – hovudsakleg i avisene, mindre på tv og i radio. Men vi klagar verken over Aftenposten, VG eller Dagbladet, må vite! Heller ikkje over Jan Haavik sitt bidrag til ei særskilt god og informativ sak om ADHD i Klassekampen.

CA 70
SAKER

DOKUMENT

Lørdag 15. april 2023

UROENS TID

UNDERSKELSE: PÅ dette nummeret forteller overlege Henriette Sandven om ADHD-symptomer hos barn. Stedlig barn av patientene som kommer til Oslo Sykehus har også ungdomspsykiatriske problem, men ikke med ADHD-symptomer.

Klassekampen

Lørdag 25. april 2023

PSYKIATRI

Dobbelt så mange barn henvises til psykiatrien med mistanke om ADHD som for bare seks år siden. Overlege Henriette Sandven har en dårlig magefølelse.

E r det noen som vet hva hjelpeforetaket på ADHD er? Overlege Henriette Sandven ser ut over måten legenrådene leverer på gruppen legenrådene ligger sande. Sandven forteller om hva ADHD er, hvor det oppslagene og behandlerne, men hun koster stort over på et annet tema, nemlig hva ADHD-symptomerne kan føre til i skolen. Det er ikke alt som er for unndret for skolen, ikke er det oppmerksomheten som er alleid med, om ringen av ukonsentrasjon vil ikke tenkninga til å få til å skrive ned noe som er viktig for eleven, som har konsekvenser mot at dialektiske kan rammes.

Jeg har vært med på å utlede mange avdi-aspasjons. Men da begynner mangfoldet min å bli stor. Jeg lykter ikke i skyver dage, men jeg er ikke i stand til å ta imot mer enn en met for normalitet, sier Sandven.

Hun forteller om en eksplosiv økning i antall henvendinger som gjer ADHD, og at han ikke klarer å få til å hjelpe patientane med arbeidsstila på disse patientane. Et tilfelle er en 14-åring som ikke kan stoppe seg fra å spille videospill.

or med ADHD-symptomer.

VG VG LIVE VGTV VG+ SPORT TV-GUIDE TIPS OSS KJØP VG+ Q, Søk

FORBRUKER Forside Bil, båt og motor Helse Livsstil Mat og drikke Reise Teknologi Forbrukslån

Studie: En gruppe har økt risiko for bukspyttkjertelkreft

VG+
Kreft i bukspyttkjertelen er kreftformen færrest overlever. Nå viser en norsk studie at én gruppe kan ha mer enn 50 prosent høyere risiko for å få sykdommen i ung alder. Her er symptomer, og hvordan forebygge best mulig.

Av ANNE BERGSEN
13. april 2023

Aftenposten Nyheter Oslo Meninger A-magasinet Vink E-avis [Bli abonnent](#)

Norge | Kostholdsråd

Nytt næringsstoff trekkes frem i kostholdsrådene. Og det er lett å finne i maten.

Lytt til saken • 4 minutter

Til sommeren kommer nye kostholdsråd. Et næringsstoff som alle trenger, blir anbefalt i de nordiske rådene.

De nye nordiske kostholdsrådene kommer i slutten av juni. Flere hundre forskere har sett på publiserte studier om ernæring. Foto: Ketil Blom Haugstulen

Ny studie: Første tegn på Alzheimer

En ny studie viser at det er mulig å oppdage demens-syktom via øynene dine. - Dette kan være en tidlig markør for Alzheimers sykdom, for man begynner å huske dårlig, sier professor.

ALZHEIMERS SYKDOM: Alzheimers sykdom er den vanligste årsaken til demens. Trolig har 101 000 mennesker demens i Norge. Foto: Shutterstock / NTB Scanpix.

Dagbladet PLUSS

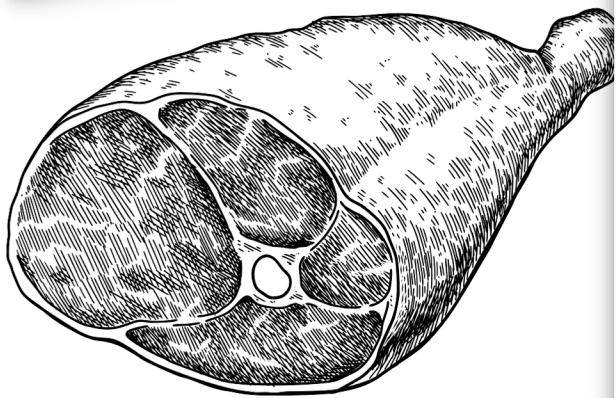

Nedstengning kan ha gitt long-covid

- Usannsynlig at nedstengningen ikke påvirket ungdom, sier professor. En ny, norsk studie viser at like mange ungdom som hadde hatt covid-19, som dem uten coronainfeksjon, hadde long covid-symptomer.

«HJERNETÅKE»: Symptomer på long covid er vanlig også i normalbefolkingen, understreker ekspertene Dagbladet har snakket med. WHO definisjon på long covid er sannsynligvis for vid. Like mange i kontrollgruppen, altså de som ikke hadde hatt covid-19, som dem som hadde hatt covid-19, sleit med vedvarende plager, ifølge en norsk studie. Foto: NTB Shutterstock

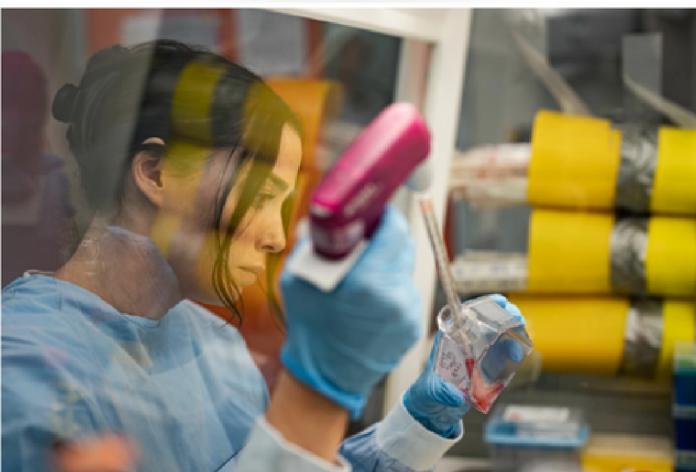
MAI

I mai sparka vår eigen Simon Dankel i gang ein debatt som skulle bli stor – og som langtfrå er over. Kva gjer eigentleg all denne ultraprosesserte maten med helsa vår? Det vart NRK tv, radio, Dagsnytt 18, saker i aviser over heile landet, kommentarar på leiarplass og mykje meir. Knallgodt jobba av Simon, som må ha brukt mykje tid på journalistane!

CA 110
SAKER

Det var mange andre gode saker i mai også. Alt frå eldreomsorg, IBS, Covid og ikkje minst ei som skilte seg litt ut – korleis forskarane går til planteriket i krigen mot kreft og andre sjukdommar. Denne gjekk på TV2 og var skikkeleg fin.

LAB: Stipendiat Dorentina Osmani er en av forskerne som tester hvordan de ulike plantestoffene reagerer på covid-infiserte celler. Foto: Mathias Kleiveland / TV 2

Forbruker Politikk Mening og analyse

– Veldig nyttig

Den perfekte cellegiften fins ennå ikke.

Det er derfor slik behandling ofte fører med seg bivirkninger som hårtap, trøbbel med mage- og tarmsystem, slitasje på slimhinner og andre tilstander.

TÅLMODIG: Å teste hvert enkelt plantestoff opp mot mange ulike sykdommer er en ekstremt møysopermelig prosess. Kreftforsker Lars Herfindal har likevel god tro på at forskningen skal gi resultater. Foto: Mathias Kleiveland / TV 2

– Hvor viktig er dette forskningsprosjektet med tanke på å finne nye kreftmedisiner?

– Jeg vil si det er veldig nyttig. Naturen er veldig kreativ og kjemisk, og stoffene har funksjoner i plantene som kan hindre sopp, bakterier og virus. Løsningen kan ligge her, sier han.

Covid-medisin

Også i forskningsgruppen til UiB-professor Silke Appel har de god tro på at plantestoffene kan bidra til nye medisiner.

Summertsposten Nyheter Næringsliv Sport Kultur Meninger E-avis Folk Søk i dagsannonser TV

Leder ...

Ikkje berre godterihylla vi må styre unna

Merk: Maten på en vanlig daglegvarebutikk er ultraprossesert. FOTO: TERJE PEDERSEN / NTB

Forskarar viser at industrimat gjev kreftfare: – Må bli ein større del av kosthaldsdebatten

Ein norsk studie viser at såkalla ultraprossesert mat kan auke risikoene for kreft med opp til 50 prosent.

ULTRAPROSESERT: Godteri, ferdigpizza, kjeks, brus og poseposer er eksempler på ultraprossesert mat.

FOTO: ODDGEIR ØYSTÆSE / NRK

Oddgeir Øystæse
Journalist

Publisert 23. mai 2013 kl. 22:19

Kring halvparten av all mat vi et er ultraprossesert.

Det tyder at den er sterkt tilverka, og framstilt med industrielle metodar. Ofte har den lang haldbarheit og er produsert for å vere billeg.

Forskarar ved Universitetet i Bergen meiner no å bevise at denne maten fører med seg ein større risiko for å utvikle kreft.

– Auksjon inntak av ultraprossesert mat aukar risikoen for kreft betydeleg. Det gjeld både generelt, og spesielt innan kreftformer som brystkreft, tarmkreft og kreft i bukspytkjertelen.

Effektivt IBS-råd vekker oppsikt

Norges fremste forskere og legespesialister innen IBS er enige om hva som er nøkkelen mot tarmplager mange sliter med. Ett ukjent råd fra en anerkjent lege vekker spesiell oppsikt - og hylles av professor.

Aftenposten

Nyheter Oslo Meninger A-magasinet Vink E-avis

Bli abonnent

Norge | long covid

Ny forskning fra Bergen antyder en sammenheng mellom immunforsvaret og long covid

Lytt til saken • 6 minutter

- Det ser ikke ut til at langtidsplager etter omikron er mildere enn etter delta-varianten, sier professor Rebecca Cox i Bergen covid-19 forskningsgruppe.

- Det ser ikke ut som om langtidsplagene etter omikron er mildere enn etter deltavarianten. Vi håper de ville være det, sier professor i virologi Rebecca Cox i Bergen covid-19 forskningsgruppe. Foto: Kim E. Andreassen, UiB.

Verden | Eldreomsorg

I Danmark har de testet ut en helt spesiell boform. Kan den bli løsningen på eldrebølgen?

ÅRHUS (Aftenposten): Eksperimentet i den danske byen Århus skaper internasjonal interesse.

I fellessalen i generasjonshuset i Århus samles barn og pensjonister til sang og dans hver tirsdag. Foto: Stein J. Bjørge

og unne. Null brus! sier Arsky. De la sikert merke til at det drikkes en del røvdvin i blå sonene? Det betyr ikke at du bør øke alkoholintaket for å sikre en god helset. Arsky understreker at du ikke skal overdrive alkoholintaket.

- Bytt til litt røvdvin om du allerede drikker alkohol, men ikke start å drikke dersom du i utgangspunktet ikke drikker.

Kjøtt, melk og egg:
Når det gjelder kjøtt er rådet fra Arsky å spise det maks to ganger i uken, og da helst frittliggende og økologisk kylling, svin og lamm.

- Slik på kjøtt som et krydder, slik de gjør i Asia – noen små stumper kjøtt på toppen av en stor bolle grønnsaker og så sier Arsky, og legger til at fåsk er sunt og at man både kan og bør spise inntil 100 gram hver dag.

Bred:
Ernæringsfysiologen anbefaler å bake ditt eget tradisjonelle surdeigsbord, det gir mindre belastning på blodutsukkerværene.

- Eller velg et sprøtt brød,

eller brød med mye frø og nötter. Hjemmebakt fraknekkebrød uten mel er fint.

Kjøtt:
Drikkesane drikker de kaffe til frokost, te til ettermiddags, litt

vin til middag og vann hele dagen. Kaffe, te og røvdvin er gode kilder til ulike antioksidanter som holder oss friske

– og ikke minst vitami-

ner, sunt fiskedelikat, forlenger livet, og bra protein.

Mens hva da med meieri- produsletter og egg?

- Bruk lite. Velg plantekilder til protein og kalium, beller enn ost og melk. Og tre egg i uken er fint, men mer trenger

Allers HELSE

MER PLANTEBASERT: Melde ernæringsfysiologen er et plantebasert kosthold en viktig faktor for å holde seg sunt og lengre. - Vi kan endre oss! Det starter med matvalgene din hver dag, sier Gunn Helene Arsky (foto: Veronica van Groningen).

du ikke. Eg gir nyttige næringstoffier fra egg, plommer, og protein fra hele tilsorer.

også sukker anbefaler Arsky å kaffe hell ut, da det bare tilfører tomme kalorier ☺

Mindre kjøtt – mer nötter!

De største gevinstene ligger i å øke inntaket av bølgvekster, fullkorn og nötter, og samtidig redusere betydelig inntaket av rødt og bearbeidet kjøtt, og sukkerrik mat og drikke, viser en norsk studie.

Professor Lars T. Fadnes og hans kolleger ved Universitetet i Bergen utførte en studie hvor de blant annet så på hva som skjer med levnellen til menn og kvinner som bytter ut et typisk vestlig kosthold med det som kalles et «optimalt» kosthold. De største gevinstene i modellen de presenterte var å øke inntaket av bølgvekster, fullkorn og nötter, og samtidig redusere betydelig inntaket av rødt og bearbeidet kjøtt, og sukkerrik mat og drikke.

- Så hva har vi nordmennene lært av blå sonene?

- Folk i de blå sonene har mye til felles med tanke på livsstilsinnsyn og levevaner.

Bland annet inngår fysisk aktivitet i hverdagen. Mange går, gjør arbeid i hage, og så videre.

I tillegg spiser de mye planter og lite kjøtt, og forholder seg til 80-prosentmettet, der man bare spiser seg omrent 80 prosent mett.

Han forteller også at mange bidrar med meningstilte aktiviteter for fellesskapet som gir livet mening. Tro og ofte andelig følelse er også vanlig, men også sterke familielån

og tette og relasjonelle bånd til venner og medmennesker. De har også gode stresshåndteringsmekanismer og drikker mye vann, men noen steder også noe vin.

- I noen av Blue Zone-områdene ser det ut til at det er et jevnlig inntak av røvdvin. Vi anbefaler jo å drikke mindre alkohol – hva tenker du om dette? Hvor kommer røvdvin inn i et kosthold og lang levellif?

- Forskning viser generelt sett at å drikke mye alkohol er uhelselig på en rekke områder. Dette gjelder mest samsyning

SPECIALIST I ALLMENN-MEDISIN: Lars T. Fadnes er professor ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin ved Universitetet i Bergen (foto: Jørgen Barth).

også for vin. Dersom inntaket er relativt lavt og kombinertes med andre gunstige levevaner, kan en imidlertid komme gunstig til totalt sett, sier Paulsen.

JUNI

To tema gjekk igjen i juni – ultraprosessert mat og søvn. Simon Dankel var i VG, NRK EKKO, NRK Vestland og Morgenbladet – for å nemne nokon. Bjørn Bjorvatn delte kunnskap om søvn til TV2, NRK og Aftenposten – for å nemne nokon. Bra! Elles fleire fine saker om alt frå unge deprimerte til eplesider-hype.

CA 70
SAKER

Vil også trekke fram saka som gjekk på TV2 om kva energidrikkar gjer med kroppen. Nils Halberg kasta seg rundt og tok i mot journalistane, svara godt og var ein super MED-ambassadør. Og poenget er – saka var basert på internasjonal forsking, ikkje vår eigen. Då er det mange forskrarar som vegrar seg litt, men det er det absolutt ingen grunn til. Saka med Nils fekk forresten meir enn 243 000 klick, samt god tv-eksponering. Så forskrarar – ikkje ver redd for å snakke om forsking, sjølv om det ikkje er din eigen studie.

Økonomi Forbruker Politikk Mening og analyse

Forskere kan ha funnet nøkkelen til et lengre liv

Et stoff, som vi blant annet finner i kjøtt og energidrikker, kan føre til et lengre og sunnere liv, antyder ny forskning.

– Studien er fantastisk, særlig fordi den er så lang. Det er ikke ofte man har studier som behandler dyr i over tre år, sier han til TV 2.

Halberg forklarer at tid er viktig når man forsker på forventet levealder. Denne studien har pågått i hele ellevje år.

NY FORSKNING: Kan næringstoffet taurin, ingrediens i blant andre Red Bull, gi oss mennesker et sunnere og lengre liv? Ny forskning vekker oppsikt. Foto: Eva Frimanslund / TV 2

BEGEISTRET: Professor Nils Henrik Halberg ved Universitet i Bergen liker det han leser. Foto: Eva Frimanslund / TV 2

JUNI

VG VG LIVE VGTV VG+ SPORT TV-GUIDE TIPS OSS **NRK** KJØP VG+ **NRK**

FORBRUKER | Forside Bil, båt og motor Helse Livsstil Mat og drikke Reise Teknologi Forbrukslån

Studie: Denne maten øker risikoen for kreft

VG+

En norsk samlestudi viser at et høyt inntak av en viss type mat kan øke risikoen for å rammes av kreftsykdom.

Psykologisk.no

Nyheter Ideer Aktiviteter

Dersom man sammenligner unge som får en depresjonsdiagnose i 20-årene med dem uten depresjon har de en signifikant økt risiko for å ha lav inntekt eller motta trygdeytelser fra NAV ved 29 års alder.

ØYSTEIN HETLEVIK: Forskeren og tidligere fastlege har sett på hvordan det å få en depresjonsdiagnose i tidlig 20-årene påvirker risikoen for marginalisering, som lavere inntekt og utdanning og mottak av trygdeytelser. Foto: Lisbeth Nilsen

Nyheter Sport Kultur Humor Distrikt Mer **Vestland** Snakk med oss Vestlandsrevyen PI SF PI H

Eksperter kritiske til nye kosthaldsråd

Fleire eksperter er kritiske til dei nye kosthaldsråda som blei lagt fram i dag. Folk på gata er stort sett positive, men vil ikkje gi slepp på vinglaset.

Astrid Selheim Korsvoll
Journalist
Solveig Odvarsdotter Myren
Journalist
Ingeborg Grindheim Stinde
Journalist

Publisert 20. juni 2023 kl. 21:14

Simon Dankel, professor ved medisinsk fakultet ved UiB, er ein av dei som er kritisk til rapporten.

Saman med kollegaar har han forska på at [ultraprosessert mat gir kreftfare](#). Dankel meiner dette må bli ein større del av kosthaldsdebatten.

Simon Dankel meiner at det bør vere meir fokus på ultraprocessert mat i kosthaldsråda

FOTO: GERT JOHANNE BRAADLAND / NRK

JUNI

Får du ikke sove i varmen? Her er rådene du trenger

Dynekasting og svett kropp. Når temperaturen stiger har sovnkvaliteten det med å dale. Hvordan klare å sove, når valget står mellom å ha det lyst og luftig, eller mørkt og kvelende?

Den ideelle sovetermperaturen er 30 grader inntil kroppen. Om vinteren hjelper dynen oss, men om sommeren må det ofte motsatte grep til.

- Har du gode tips du vil dele? Del de med oss i kommentarfeltet nederst i denne artikkelen.

Vi ligger og vrir oss mens timene farer av sted.

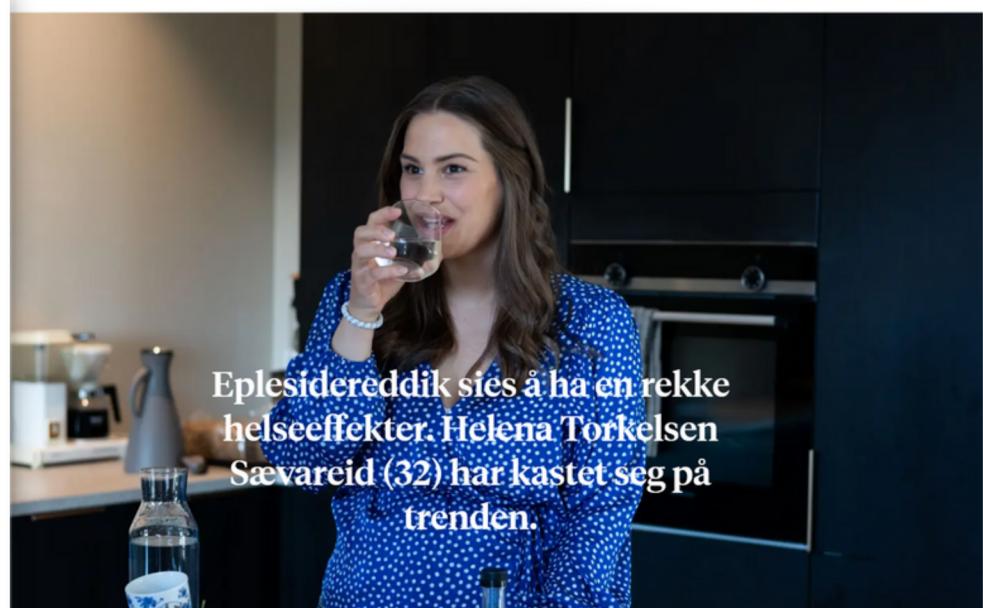
Endelig er varmen her, sier mange og jubler.

Men det kan være vanskelig å få sove i et varmt, vindstille soverom.

- Vi sover best når temperaturen er verken for varm eller for kald. Er det for kaldt fryser vi, og er det for varmt svetter vi. Begge deler forstyrmer naturlig nok sovnen, sier professor Bjørn Bjorvatn ved Universitetet i Bergen.

Fædrelandsvennen: Vipers
permittener

Eblesidereddik sies å ha en rekke helseeffekter. Helena Torkelsen Sævareid (32) har kastet seg på

Men bruken kan ha én negativ effekt, og du oppnår kanskje ikke det du vil, ifølge to professorer.

JULI

Feriemånad nummer ein var prega av ernæring, etter ein gong. Fleire saker med Simon Dankel vart spreidd godt og grundig rundt om i aviser over heile landet. Også andre fine saker, til dømes Becky Cox om fugleinfluenta og vaksinering, samt Nina Langeland om Covid, for å nemne eit par. Og ei kjempekul NRK-sak om mat og foryning av hjerna med Tor Strand!

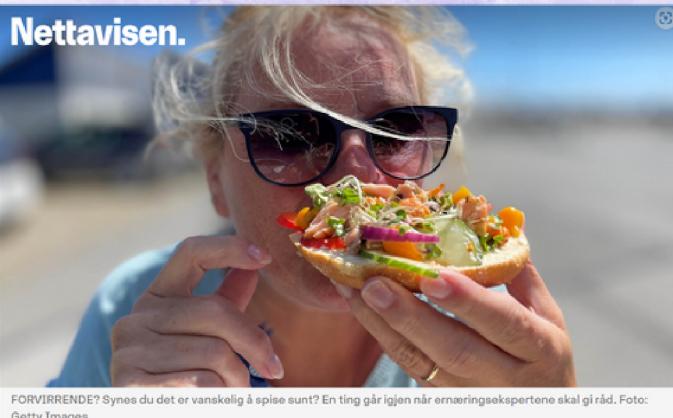
CA 80
SAKER

NYHET HELSE DRIKKE

Ble beskrevet som «sunnere enn melk» – nå kan stoffet havne på kreftliste: – Vi bør advare klart og tydelig

HVA ER SUNNEST?: Ifølge overlege og fagdirektør i Folkehelseinstituttet, Preben Aavitsland, er lettbrus sunnere enn melk. Nå kan søtningsstoffet aspartam, som brukes i Pepsi max og de fleste andre lettbruser, havne på kreftliste. Foto: Sigurd Øfsti

FORVIRRENDE? Synes du det er vanskelig å spise sunt? En ting går igjen når ernæringsekspertene skal gi råd. Foto: Getty Images

Fem ernæringsekspertar: Skal du endre én ting i kostholdet, så er det dette

Det trenger ikke være så vanskelig å spise sunt, mener ekspertene. De gir oss ett råd hver som «upper» kostholdet.

Stavanger Aftenblad

Vaksine mot fugleinfluenta skal testes ut på mennesker i Norge

Fugleinfluenta har spredt seg sørover i Norge. Er den farlig for mennesker?

Publisert: 25. juli 2023

Nyheter Sport Kultur Humor Distrikt Mer ▾

SciTechDaily

BIOLOGY CHEMISTRY EARTH HEALTH PHYSICS SCIENCE SPACE TECHNOLOGY

HOT TOPICS JANUARY 27, 2024 | ARTIFICIAL INTELLIGENCE PAVES WAY FOR SYNTHESIZING NEW MEDICINES

HOME HEALTH NEWS

Startling Findings: 1 in 5 Children Have Levels of “Forever Chemicals” Above Safety Limits

TOPICS: Environment Public Health

By THE UNIVERSITY OF BERGEN JULY 25, 2023

Synthetic chemicals known as PFAS, found in many consumer goods, pose significant health risks, with one study showing 22% of children exceeding safe exposure levels.

Føde for hjernen

Kan sunn mat gjøre tenkeapparatet vårt yngre og bedre? Ny forskning fra Israel vekker internasjonal oppsikt.

MENTAL SIKRINGSKOST: Hjernen aldres i ulik takt hos mennesket, men kan kostholdet spille en rolle? ILLUSTRASJON: GETTY IMAGES/ISTOCKPHOTO/NRK

«En sunn sjel i et sunt legeme», heter et eldgammelt uttrykk. Mennesket har alltså lenge hatt ei oppfatning av at det er en sammenheng mellom mental helse og fysisk helse.

Nå har israelske og tyske forskere undersøkt hva riktig kosthold og nedgang i vekt kan bety for helsestanden til de små grå.

Studien er nylig publisert i det anerkjente tidsskriftet *eLife*.

Lege Tor Strand er ekspert på ernæring og er professor ved Senter for internasjonal helse.

AUGUST

I august var det to saker som fekk ekstra godt med merksemd. For det første gjekk saka til Cecilie Svanes si seiersgang over heile verda, med over 30 saker i inn- og utland. Tema var korleis røykinga og vapinga hjå unge gutter kan påverke helsa til deira framtidige born.

CA 110
SAKER

Elles starta dei første Vestlandslegestudentane i Stavanger, og det vart saker i både NRK tv, radio og aviser.

Nå er de første medisinstudentene på plass i Stavanger

De første medisinstudentene er på plass i Stavanger for å ta de tre siste årene av utdanningen sin ved universitetssykehus (SUS).

Av Helene Pahr-Øversen

Publisert:

Akkurat nå er det sju studenter, men målet er 60 årlig.

DAGENS
Medisin

DM Debatt DM Arena Stilling ledig DM +

Logg inn

DESENTRALISERT VED STAVANGER SYKEHUS: Dekan Per Bakke ved Det medisinske fakultet, UiB og Helle Schøyen, administrerende direktør, Stavanger Universitetssykehus, ved åpningen av den desentraliserte legeutdanningen. Foto: Paul Sommerfeldt, UiB

Nå begynner legestudenter på den nye Vestlandslege-utdanningen i Stavanger

Legeutdanninger i hele Norge skal sørge for flere leger i distriktene. Prosjektet Vestlandslegen innebærer tre år med studier i Bergen, og så ut i distrikten, som i første omgang vil si Stavanger.

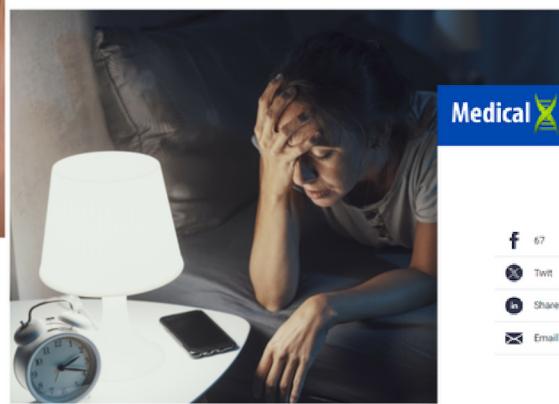
kk • ÅRETS • MAGASIN

LIVET MITT MOTE OG SKJØNNHET UNDERHOLDNING KVINNER OG KRONER PLUSS

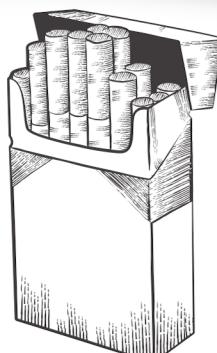

Dette bør du aldri gjøre før leggetid

- Kan gå utover sovnen, sier sovneksperten.

KOSTHOLD: At dette påvirker søvnen negativt er velkjent, ifølge sovnforsker. Foto: NTB.

Medical Xpress

Topics

Conditions

Week's top

Home / Genetics

Home / Pediatrics

AUGUST 30, 2023

Boys who smoke in their early teens found to risk passing on harmful epigenetic traits to future children

by University of Southampton

Credit: Pixabay/CC0 Public Domain

A new study suggests boys who smoke in their early teens risk damaging the genes of their future children, increasing their chances of developing asthma, obesity and low lung function.

TECHNIK UND WISSENSCHAFT

Rauchen im Jugendalter beeinträchtigt die Gesundheit zukünftiger Kinder

germanic news | August 31, 2023 | No Comments

INDEPENDENT

Visit the USA >

Push notifications >

ENHANCED BY Google

NEWS SPORT VOICES CULTURE LIFESTYLE TRAVEL PREMIUM MORE

INDEPENDENT TV

News > Health

Boys who smoke and vape ‘risk passing on damaged genes to their children’

Early puberty may represent a critical window of physiological changes in boys, scientists say

Jabed Ahmed • Thursday 31 August 2023 05:38 BST • [Comments](#)

Study finds smoking and vaping by teenage boys has adverse affects on future children (PA Wire)

SEPTEMBER

Hildrande du, dette var månaden MED-forskarane rocka i internasjonale media. Moro! Først så heldt saka med Cecilie Svanes om unge gutter som røyker fram, med kring 100 saker i alskens media på tvers av landegrensene. Så kom IGS sin Robin Mzati Sinsamala med ei sak om at dei som bur i luftforurensa plassar får mindre babyar. Den hamna i BBC, Times og veldig mange fleire stader.

CA 240
SAKER

Elles mange andre gode saker i september, både lokalt og i rikspressa.

THE TIMES | Today's sections | Past six days | Explore | Times Radio | Log in | Subscribe | Search

LISTEN FREE TO TIMES RADIO

CLEAN AIR FOR ALL

Air pollution link to women in cities having smaller babies

Study finds that the average newborn is heavier in rural areas

Eleanor Hayward, Health Correspondent

Friday September 08 2023, 12.01am, The Times

The birth weights of infants and air pollution levels in five European countries were examined

GETTY IMAGES

Air pollution means that women who live in cities tend to give birth to slightly smaller babies than those residing in the countryside, new research suggests.

Boys who smoke in early teens could pass harmful genetic traits to future children

f

Cara Murez, HealthDay News
5 September 2023 · 3-min read

New research suggests that boys who smoke in their early teens risk passing on harmful genetic traits to future children. Photo by IS03849/Pixabay

Maternal exposure to air pollution may spur rise in smaller babies: Study

By IANS | Published on Fri, Sep 8 2023 19:03 IST

[Twitter](#) [Facebook](#) [LinkedIn](#) [Pinterest](#) [Email](#)

Maternal exposure to pet cats or dogs may cut food allergies in babies. Image Source: IANS News

LONDON, SEP 8 : Women who live in areas with high air pollution give birth to smaller babies compared to those who live in greener areas, finds study.

Siasat.com / Health / Maternal exposure to air pollution may spur rise in smaller babies: Study

Maternal exposure to air pollution may spur rise in smaller babies: Study

The children with low birth weight face a higher risk of asthma and higher rates of chronic obstructive pulmonary diseases (COPD) as they grow older.

IANS Indo-Asian News Service X | Posted by Mansoor Hameed | Published: 8th September 2023 7:11

Representative Image

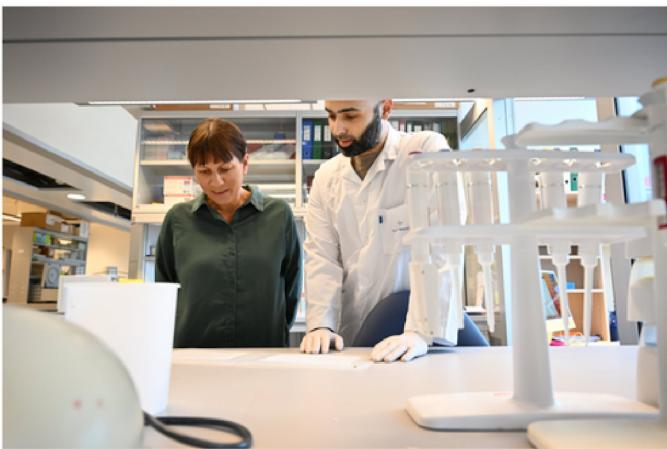

2 | Nyheter

Utenriks Innenriks Økonomi Forbruker Politikk Mening og analyse

TV 2 Play

Bergenske hjem har færre bakterier: – Ikke bra for immunforsvaret

Doktorgradstipendiat Hesham Amin og forsker og gruppeleder Randi Bertelsen ved Medisinsk fakultet ved UiB har funnet ut at bergensværet kan påvirke immunforsvaret vårt. Foto: ARNE RISTESUND

Ny studie: Snorking kan føre til alvorlig sykdom

En internasjonal studie har sett på sammenhengen mellom ulike søvnproblemer og hjerneslag. Søvnekspert Bjørn Bjorvatn mener spesielt én ting overrasker.

SØVNMANDEL: Hvor mye du sover hver kveld kan påvirke risikoen for hjerneslag, viser en ny studie. Foto: Ingvild Gjerdsha / TV 2

HELSE NYHETER BERGEN MEDISINUTDANNING UIB

Får 20 nye studieplasser til Vestlandslegen: – Vi må stå sammen

Dekan ved Medisinsk fakultet, Per Bakke, håper studiemodellen Vestlandslegen skal gi flere ressurser til vår del av landet. Foto: EIRIK HAGESÆTER

OKTOBER

I oktober var det mange av forskarane våre som viste seg som gode MED-ambassadørar i media. Pål Njølstad fekk mange internasjonale saker om svangerskapsforgifting. Silje Mæland var knallgod på NRK Dagsrevyen om overgangsalder. Bjørn Bjorvatn stilte opp for mange publikasjonar som ville ha søvn-svar. Becky Cox snakka om manneinfluensa til MSN UK og MSN India. Edvin Schei tok bladet frå munnen i eit flott portrettintervju i Khrono. For å nemne nokon. Nei altså, for ein dyktig gjeng!

CA 100
SAKER

Download App | E-paper | FOLLOW US: | Marathi | Hindi | City

LOKMAT TIMES

Latest News Cricket LT Premium National International Maharashtra Opinions Nagpur Chhatrapati Sambhajinagar

Trending Topics: Ram Mandir Budget 2024 Lok Sabha Election 2024 Eknath Shinde Devendra Fadnavis Rahul Gandhi

Home > Technology > Faster placental growth is associated with higher risk of preeclampsia: Research

Faster placental growth is associated with higher risk of preeclampsia: Research

By ANI | Published: October 6, 2023 08:22 PM

Washington DC [US], October 6 : Research gives information on how heredity influences placental growth and finds a relationship ...

infosalus / mujer

¿Cómo influye la genética en el crecimiento de la placenta o en la preeclampsia?

Archivo - Embarazada mirando una ecografía.

18/10/2023 - Archivo

Infosalus
Newsletter

Publicado: viernes, 6 octubre 2023 7:41
@infosalus_com

MADRID, 6 Oct. (EUROPA PRESS) -

Una nueva investigación ha arrojado luz sobre cómo influye la genética en el crecimiento de la placenta, revelando un vínculo con el riesgo de enfermedad en la madre. Se trata del primer estudio de asociación genómica del peso de la placenta en el momento del nacimiento, que ha dado lugar a una serie de revelaciones, según publican sus autores en la revista 'Nature Genetics'.

Men suffer more: The truth behind "man flu" revealed

Story by Jakob A. Overgaard • 3mo

Health Topics mentioned in this article

455 Q&A: Coffee

30

Sport
Søvnproblemer**Sprek**

«Det verste var ettermiddagene. Jeg fikk ikke lov til å sove på sofaen mer.»

Marianne Groven var utslett etter flere år med søvnproblemer. Seks uker med hjelp endret alt.

Søndag 21. oktober 2023 Aftenposten

Tips oss

Bergens Tidende

Norge har flere mennesker med MS enn andre land. Kan kyssesyken være en del av årsaken?

(Aftenposten) Forskerne vil finne ut hvordan det vanlige kyssesykeviruset kan utløse MS, og om sykdommen kan forebygges med medisiner.

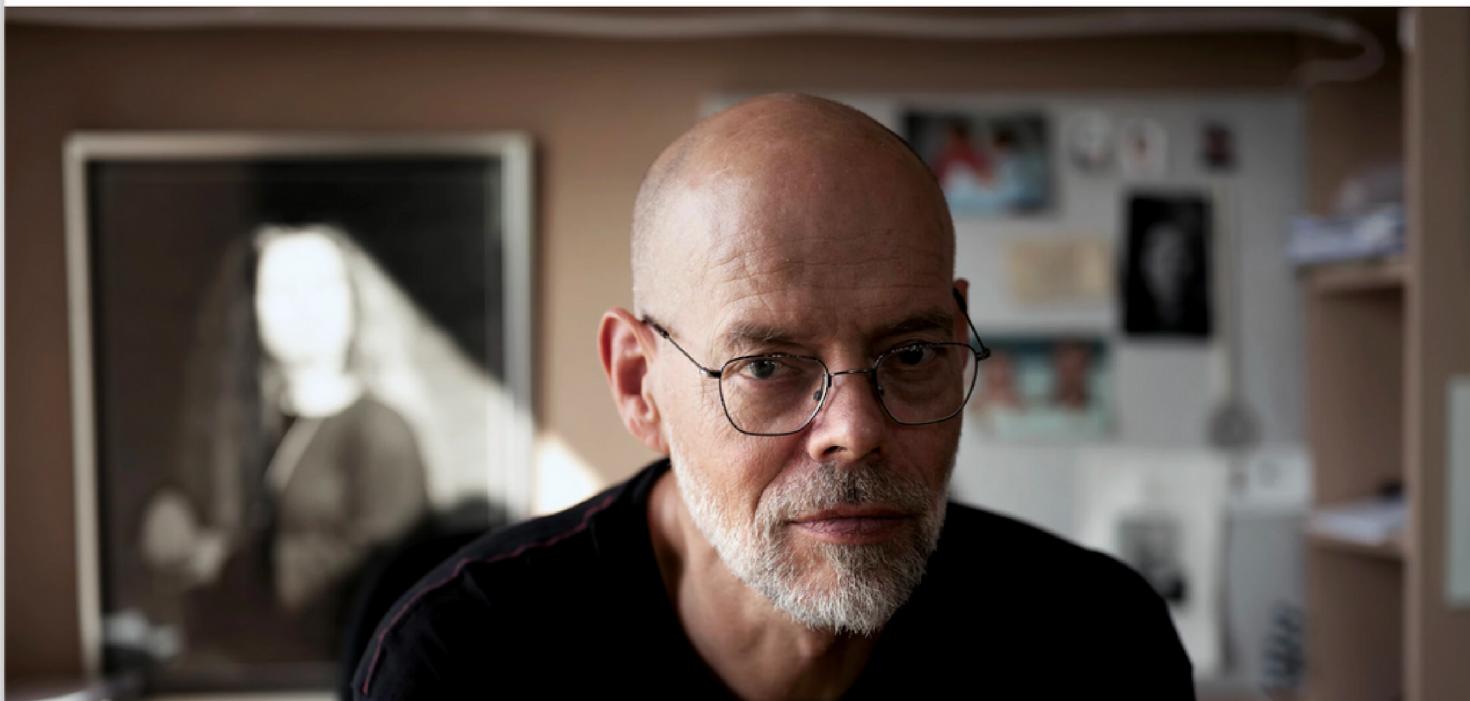
Publisert: 12. oktober 2023

Khrono

Nyheter Debatt Student Nyttomfolk +

Pasientar er også menneske, sa Edvin Schei. Då blei det bråk

NOVEMBER

Det vil ingen ende ta for ernæringsforskinga ved MED! Nok ein månad med stort fokus på ultraprosessert mat, ikkje minst lettbrus. Og med ein stødig Simon Dankel i NRK Debatten, knallbra!

Elles fleire gode saker. Marte Bjørk fekk god merksemd med ei sak om migrenemedisin internasjonalt, vi hadde forsking på jod, søvn og Covid – for å ta eit par døme. Ein god månad for forskarane ved MED!

CA 140
SAKER

Cheap medicines prevented migraine as well as expensive ones

November 17, 2023 In Medicine & Health

Migraine is more than just a headache. Often the pain is accompanied by nausea, vomiting, light sensitivity, and sound sensitivity. Chronic migraine can be disabling and may prevent many, especially women, from contributing to working life.

6 NYHETER

ONSDAG 15. NOVEMBER 2023 BERGENS TIDENDE

Atlan (5½ månader) har akkurat højt med smaksprøver av mat, men likar er langt mør interessant.

Økonomi Forbruker Politikk Mening og analyse

Derfor er «alle» syke nå

Mange går rundt og snusser, og stadig flere tester positivt for covid-19. Her er noe av det viktigste du bør vite nå.

SNUFS: Stadig flere opplever dette om dagen. Bilde kun til illustrasjon. Foto: Gorm Kallestad / NTB

FØLGER MED: Professor Rebecca Cox forsker fremdeles på SARS-CoV-2-viruset ved Influensasenteret på Haukeland sykehus og ved Universitetet i Bergen. Foto: Mathias Kleiveland / TV 2

Mangel på jod kan gi konsekvensar for barnas vekst og utvikling

Ein tredjedel av norske barn under to år får i seg for lite jod, ifølgje forskarar ved Universitetet i Bergen.

Mariann Nordvik
mariann.nordvik@medisin.uib.no

Alice Brattstrøm (forsyng)
alice.brattstrom@medisin.uib.no

Atlan (5½ månader) ligg på maten på matta og strekk seg etter ein knallpyn i bakkroppen. Saman med mamma Marie Stadhjem Telgen (32) er han i Nykirken open barnehage i Åsane. Han er den sjuande av åtte barn i barnehagen som deltar i prosjektet om jodmangel.

Atlan har akkurat starta med smaksprøver av fast føde. Men også er framleis det viktigaste tilbake.

Han er et flarmesbarn for å smake om jod, mineraler som skjeldbrukkjernen treng for å produsere livsverdige stoffkittehormonar. Fltere studiar har vist at

unge norske kvinner får i seg for lite jod.

Denne hormona, T3 og T4, har mange viktige funksjonar i kroppen, men er spesielt viktige for vekst og utvikling av blirnen og nervesystemet, seier Tonje Aarsland.

Høi er klinisk ernæringsfysioteg og lek doktor ved Institutt for gjenital, felles og samfunnsmedisin ved UH.

Saman med forskningsgruppen Mor og Barn i Innlandet har Aarsland undersøkt korleis jod-

menet er hos det minste barna.

Den nye studien er utført på over 300 mødre- og barn-par i Innlandet. Forskarane har analysert urimpotvar, innsomnjolperfiksar og gitt dem informasjon om konsekvenset av både barna og mødrane.

Basert på informasjonen de av morsene, 35 prosent, tilte felkt i seg jod.

Det vil ikkje sette alle barna vil få konsekvensar av det, men vi er likevel oppkjempe om å forebygge.

Eg har en høg vanleg kosthold og har ikkje tenkt noko på det med jod. Eg tek ikkje tilskot, seier Telgen.

Mjølk og kvit fisk

Men ho følger kosthaldorda på helseøgje.no både for seg sjølv og sonen. Mjølk og kvit fisk er del av viktige kjeldene til jod.

Helseøgje.no finnar tre portalar med mange metodeartiklar til diaglog og faktemiddag to-til-tre gonger i veka. Van du et litt av dette ber du da tilskot av jod.

Telgen trur ho har godt nok jod.

Eg drakk ein liter «oh boy»

on dagen førdi eg vert så svulen

når eg ammar, fortel ho.

Lig jodstutten kan få konsekvensar for hamret, spiv ved mild eller moderat lodmannagjel.

– Det er gitt observasjonstu-
dar av jodmangel under gravida-
teten og gitt inn informasjon om
konsekvenset av både barna og
mødrane.

Basert på informasjonen
de av morsene, 35 prosent, tilte felkt i
seg jod.

Det vil ikkje sette alle barna
vil få konsekvensar av det, men vi er
likevel oppkjempe om å forebygge.

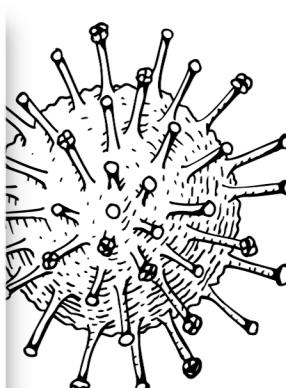
Eitt barna som var under ett
år, var det det som vart annonsert
som fekk jod i leveren.

Aarsland er raskt komme til å understreke at
dette ikke tyder at kvinnene
ikkje skal amme.

– Men det er viktig at unge
kvinner som føder seg god jodstut-
ten. Blide for en god jodstut-
te og etter fødslet, for å sikre
at kvinnen kan amme.

Kva skal kvinnen, som er una-
ttig for barnet, føre med seg?

– Kvinner har vore merksamme
på øyre innslak av matvarerprodukt

Advarer mot lettproduktene: – En stor helseløgn

HVIA ER SUNNEST? Butikkhyllene er fulle av sunnere alternativer. Men ernæringsprofessor mener de sunneste produktene ikke alltid er dem du tror. Foto: Sigurd Østli

Lettproduktene skal hjelpe deg å holde vekta. Men ernæringsprofessor mener de fungerer mot sin hensikt. – De bare øker kalorisuget.

EXPERT: Simon Nitter Dunker er professor ved Klinisk Institutt ved Universitetet i Bergen. Foto: Kim E. Andreassen (UB)

Aftenposten

Nyheter Oslo Meninger A-magasinet Vink E-avis

Bli abonnent

Sprek | Kosthold

Ny stor kostholdsstudie: Fire matvarer ser ut til å ha spesielt gunstig effekt på levealder, ifølge forskere

Lytt til saken - 6 minutter

Skjerm Skriv Del

Og endrer du inntaket av fem andre matvarer, kan du få ytterligere fordeler.

Agnesa Nepola handler på Rema 1000 på Fjøsanger i Bergen. Foto: Eirik Brekke

«Sove-skilsmisse»: Derfor kan det være bra å sove på separate rom

VG+

Snorking, rastløshet og hyppige toaletturer: Mange par velger separate soverom. Og ifølge ekspertene kan det være bra for forholdet, hvis du følger to spesielle strategier.

DESEMBER

Den siste månaden i året var reine julekalendaren, med veldig mange ulike og gode saker. Ikkje minst kom nyheten om at vår eigen Guri Rørtveit skulle bli den neste FHI-sjefen, det fekk mykje merksemd. Skulle jo berre mangle. Elles var det stor variasjon i tema forskarane våre snakka om i media – alt frå Parkinson, ADHD, søvn, overgangsalderen til influensa og mykje meir.

CA 140
SAKER

 Khrono

Nyheter Debatt Student Nytt om folk

+

NYTT OM FOLK

Frå Universitetet i Bergen til Folkehelseinstituttet

Professor Guri Rørtveit ved Universitetet i Bergen blir ny toppsjef for Folkehelseinstituttet.

Guri Rørtveit overtar leiarjobben i Folkehelseinstituttet etter Camilla Stoltenberg. Amanda Schel

ADHD-medisin: - Alvorlige utfall

Ny studie avslører alvorlige funn ved visse ADHD-medisiner. Samtidig øker bruken av disse medikamentene. ADHD-ekspertene forklarer hvilke medisiner det gjelder, hva bruk kan føre til og rådene man bør følge.

Forsok på celler og mus ligner ikke nok på mennesker med Parkinsons til at vi kan konkludere, mener professor og overlege i neurologi Charalampos Tzoulis. (Foto: Elvind Semneset)

Knøttsmå biter av plast kan gi Parkinsons, ifølge studie på celler og mus – Gjenspeiler ikke mennesker, sier forsker

Likevel synes professor Charalampos Tzoulis det er en interessant teori.

ADHD-medisiner kan gi alvorlige bivirkninger. Foto: Shutterstock

Venter smittetopp rundt nyttår. Slik kan influensasesongen bli fremover.

Lytt til saken • 4 minutter

Influensasesongen er i gang. I år kan vi få tre – ikke ett – influensavirus å beskytte oss mot.

- Det er mye influensavirus både i Norge og Europa nå. I år kan vi få tre, ikke ett, influensavirus å beskytte oss mot, sier professor i virologi Rebecca Cox, leder for Influensasenteret i Bergen. Foto: Kim E. Andreassen/UiB

NEW YORK POST

SECTION

Lifestyle Health Fitness Health Care Medicine Men's Health Women's Health Mental Health

SHARE THIS ARTICLE:

MORE ON: CHILDREN

How to successfully blend families after divorce — just like Ben Affleck, J.Lo and Jennifer Garner

Most dangerous national parks revealed — what parents should know before bringing kids along

Georgia couple charged in beating death of their daughter, 8, with rolling pin

Women who have had a C-section have a 10% decreased likelihood of conceiving again compared with those who had vaginal deliveries, a new study finds.

Universal Images Group via Getty Images

Women who have had a C-section have a 10% decreased likelihood of conceiving again compared with those who had vaginal deliveries, a new study finds.

The researchers from the University of Bergen in Norway also determined that women who take at least a year to conceive are 21% more likely to be delivered by C-section compared to women who got pregnant in less than a year.

"In our study, women with difficulty conceiving have a higher prevalence of pregnancy complications," researcher Yenicebeba Sima, of the Department of Global Public Health and Primary Care at the University of Bergen, said in a statement.

Søvnproblemer: – Det beste rådet for god søvn

VG+

En undersøkelse viser at mange av oss bruker ulike metoder for å sovne. Men hvilke er de beste? Sliter du med søvnen over tid, er det spesielt ett råd som hjelper de fleste.

HVITER

Ondag 27. desember 2018

BERGENSAKSEN

Tone ble nedstemt og kjente ikke seg selv igjen:

Med hormonbehandling fikk hun nytt liv

En tredjedel av kvinner i overgangsalderen får alvorlige plager: – Det er nok sånn at noen ikke får medisin om de kunne hatt nytte av.

Katrine Hauge Sandnes
Kvinne medisinske

HELSE

– Jeg følte ikke hvertgåd, skal jeg ha det slutt?

Tone Vik (60) begynte overgangsalderen da hun var 47 år. Hun forteller at hun gikk fra å ha overkvald og mye pustende energi til å føle seg utmattet.

Det var vanligvis i slike tider at hun ikke klarte å sovne godt, og følelsen av tristhet og frustrasjon var også en del av overgangsalderen.

Hun gikk til fastlege og faste, men ikke til helsepersonell og ikke til en overgangsalderfotograf. Det var ikke før hun sluttet komplagene fortalt.

Jeg måtte få litt arbetsstøy på jobb for helsekonsulent og meg gjennomvandret av vettete. Men det var ikke det som var det verste, fastel.

Det var ikke altfor alltid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

En venninne kveide ikke endte opp med

Tidligere mente jeg på at det var et problem med min overgangsalder, men ikke med min alder.

– Det er ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

– Det var ikke altfor altid at jeg sentes ikke ville være på jobb.

LEPRA

I januar 2024 fekk vidaregåande skular landet over tilgang til MED sitt nye undervisingsopplegg om lepra. Via www.uib.no/lepra kunne lærarar og elevar lese artiklar og sjå videoar om lepra før og no, Armauer Hansen, forsking, stigma og mykje anna. Rosina i pølsa er ein virtuell 360° interaktiv presentasjon av Minnerommet til Armauer Hansen. "Det hemmelege museet" gjer seg godt også virtuelt!

Under er eit lite utdrag frå undervisingsopplegget, samt tilbakemeldingar frå lærarar som har fått opplegget.

The screenshot shows the homepage of the 'Lepra undervisningspakke' website. At the top, there's a red header bar with the University of Bergen logo, the text 'UNIVERSITETET I BERGEN', and links for 'Utdanning', 'Forskning', 'Innovasjon', 'Bibliotek', 'For studenter', 'For ansatte', 'Om UiB', and a search icon. Below the header, the title 'Lepra undervisningspakke' is displayed in large, bold letters, overlaid on a historical illustration of two hands reaching towards each other. A horizontal menu bar below the title contains six items: 'For lærere' (highlighted in orange), 'Del 1 - Om lepra', 'Del 2 - Armauer Hansen', 'Del 3 - Stigma', 'Del 4 - Forskningen', and 'Alt undervisningsmateriell'. At the bottom of the page, there are small text links for 'Tysket etter Natures of Landmark' and 'Trykt hos Print & Design i Bergen'.

Lepra - del 1

LEPRA I NOREG

Gøy kjæreste, gøy å bli far eller mor ein gong, gøy det livet du håpa på og drøymde om. Frå no av er du levande død. Du er spedalsk, og det fins ingen veg tilbake.

Sjukdommen lepra var frykt i Noreg i gamle dagar. Med god grunn. Den som fekk lepra kunne bli seigpint til døde, få kroppen øydelagt og bli utstøtt i samfunnet. Lepra, eller spedalsksjuke, er ein gammal sjukdom. Faktisk har folk vore redd for lepra i fleire tusen år, sidan oldtida. Sjukdommen er skriven om i tekstar frå oldtidsriker som gamle Hellas, Roma og Kina. I Moselovene heiter det at dei som vart rammet var «ureinex», og skulle isolerast utanfor landsbyen.

Hardast råka i Europa

Nøyaktig når sjukdommen kom til landet veit vi ikkje. Vikingane må ha kjent til spedalsksjuke, for i Gulatingslovene frå tidleg 1100-tal står det at spedalske er fritekne frå militærplikt. I Europa fekk sjukdommen voldsom merksemd etter korstoga, og det vart åpna fleire tusen små leprasjukehus.

St. Jørgens hospital i Bergen, som no er lepramuseum, er i eit testamente frå 1411 skildra som «det nye hospitalet i Marken». Men det skulle komme mange fleire institusjonar der dei samla norske spedalske, spesielt då sjukdommen herja på 1800-talet. Då kom fleire eigne sjukehus for forsking og pleie av dei spedalske: Forskingssykehuet Lungegaardshospitalet og Pleiestiftelsen i Bergen, Ræknes Pleiestiftelse i Molde og Reitgjerdet i Trondheim. Var du først komen innanfor dørene til eit av desse sjukehusa, så kunne du rekne med å bli der livet ut; du sov der, åt der, og var der resten av dine dagar.

Illustrasjon av leprapasient, 1847. Foto: UiB

Fra: Marianne Molskred Langeland <Marianne.Molskred.Langeland@vfk.no>
Sendt: fredag 17. februar 2023 11:56
Til: Marion Solheim <Marion.Solheim@uib.no>; Edit Marie Asperanden <[Edit.Marie.Asperanden@vfk.no](mailto>Edit.Marie.Asperanden@vfk.no)>
Kopiert: Liv Elisabet Rygg <Liv.Elisabet.Rygg@vfk.no>; Kristine Molskred <Kristine.Molskred@vfk.no>; Lene Agaaseter <Lene.Agaaseter@vfk.no>
Emne: Sv: Leprapakken

Hei Marion, Dette ble bra! Utrolig oversiktlig og bra materiell. Jeg tenker den mest effektive måten er at vi sender dette til skolene, og den enkelte skolen spre det videre til sin lærerstab. Er dere andre enige i det?

Med vennlig hilsen

Marianne Molskred Langeland

Olsvikåsen vgs.
Vestland fylkeskommune

Del 4: Forskningen og veien mot å utrydde en sykdom

Fjerde del tar for seg ulike deler av forskninga mot å utrydde en sykdom. Elevene får lære om hvordan forskning utvikler seg, om medisinsk forskning generelt, og hvor forskninga på lepra er i dag.

Armadillo er en få artar i verden som er en naturlig bærer av bakterien som forbereder lepra. Fossill. Fredrik Ingvartsen

Last ned spørsmål til diskusjon og undervisningsmateriell her:

Bli oppdatert fortspende

Nynorsk:

[Del 4 - Medisinsk forskning da og nå](#)

[Del 4 - Veien mot utrydding](#)

Bokmål:

[Del 4 - Medisinsk forskning da og nå](#)

[Del 4 - Veien mot utryddelse](#)

Læringsmål:

Naturfag (NAT01-04)

- drepte hvordan utvikling av naturvitenskapelige hypoteser, modeller og teorier bidrar til at vi kan forstå og forklare verden

Norsk (NOR01-06) VGT 1 SF

- lytte til andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellar i diskusjoner
- grie ut om og draffe norskfaglige eller tverrfaglige temaer muntlig

Lepra og stigmatisering

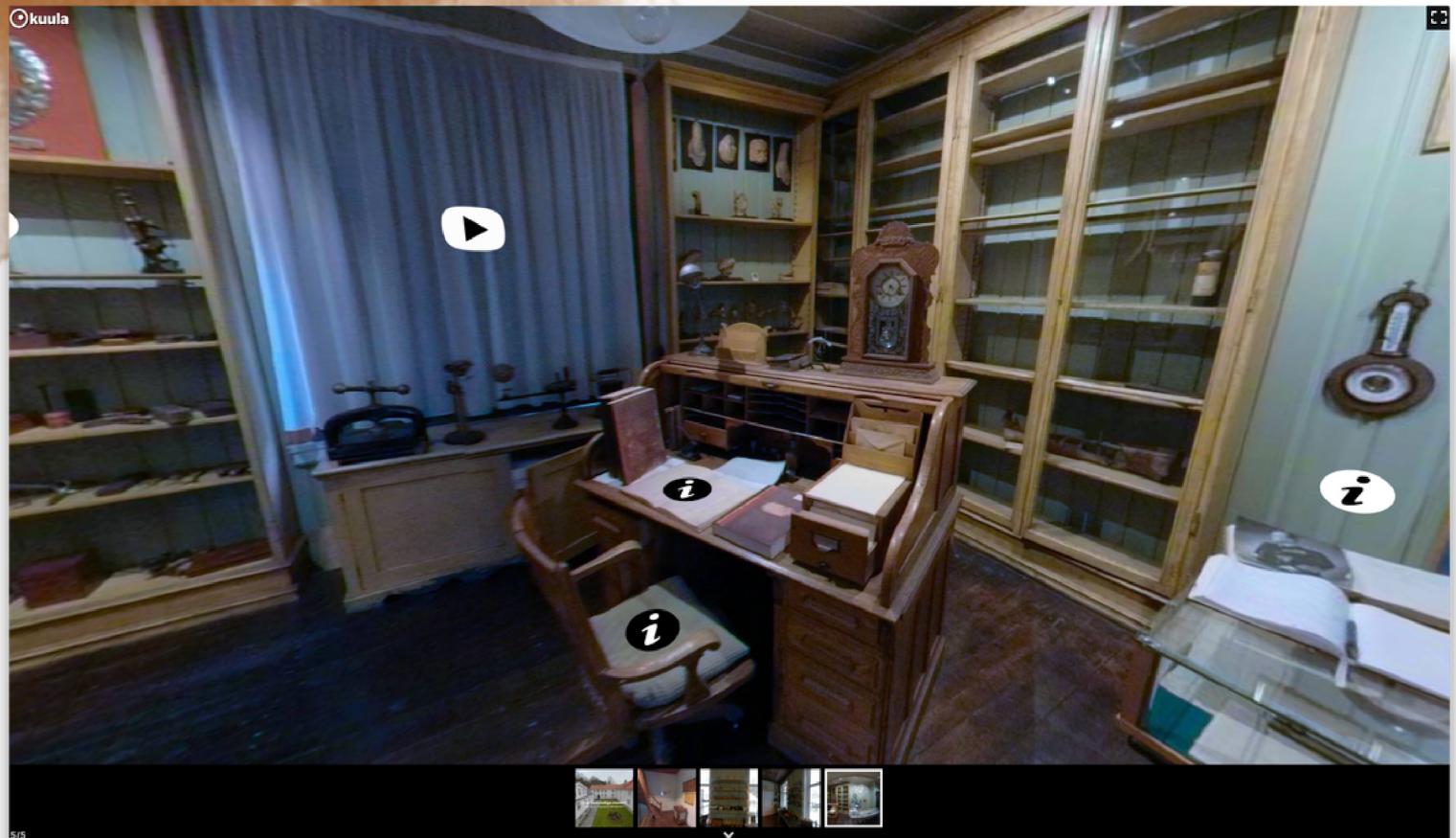

Chandra Sekaran

COO, "Village of Hope" (New Delhi)

FLERE VIDEOER

Jeg vil ikke si at stigmaet er over,

5/5

Lepra - del 2

Armauer Hansen - brilliant og brutal -

Den brillante forskeren som oppdagde leprabasillen og med det gjorde eit kjempsprang i kampen mot lepra. Bragden gjorde han verdskjend og bejubla i medisinske miljo over heile kloden. Den brutale lege som med makt stakk ei fattig, sjuk kvinne i øgut med ei leprainfisert sprayte. Han vart domd i retten for det og sparka frå jobben. Gerhard Armauer Hansen var ein mann med mange sider.

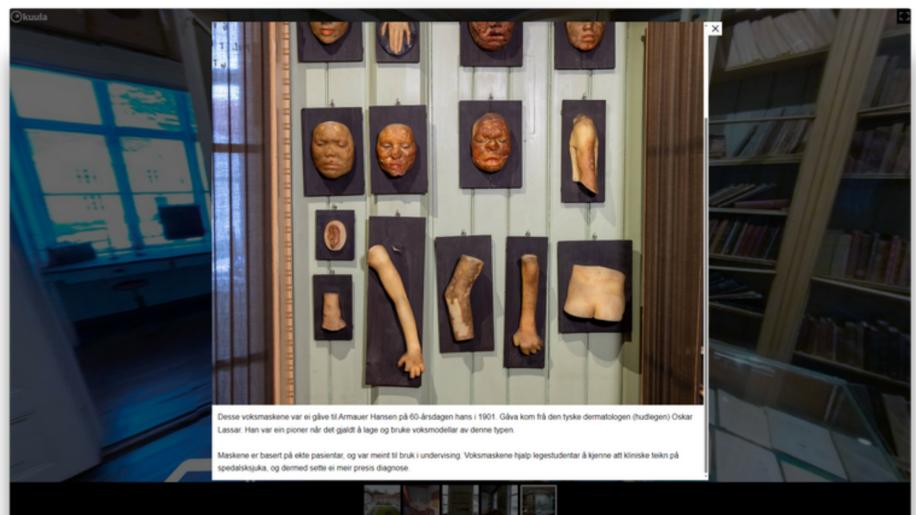
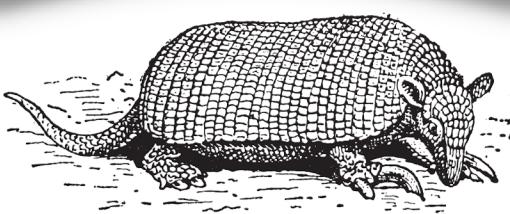
Rakkaren som skulle bli den mest berømte norske lege gjennom tidene

19. juli 1841 vart ein allereie stor barneflokk i Bergen endå sterre. Elisabeth Concordia Schram og Claus Hansen fekk barn nummer åtte, Gerhard Henrik Armauer. Han vart langt frå den yngste i familién; seinare kom det sju søsker til. Dei budde rett bak Bryggen, i den gamle bydelen Kroken ved Mariakyrkja.

Vesle Gerhard hadde ein onkel og ei tante på Askøy utanfor Bergen, og desse var barlaus. Difor var guten hos slektningane store deler av tida som liten, og det selast at han vart sunn og sterk av livet på garden.

Dei gongane han var heime, så møtte energien ut på anna vis.

Denne voksmodellen var ei givje til Armauer Hansen på 60-årsdagen hans i 1901. Givva kom frå den tyske dermatologen (hudlegen) Oskar Lesser. Han var ein pioner når det gjeld å lage og bruke voksmodeller av denne typen.

Modellene er basert på ekte pasientar, og var ment til bruk i undervisning. Voksmodellen hjelpt legestudentar å kjenne til kliniske teknik spesialistiske, og dermed sette ei mer presis diagnose.

From: Liv Elisabet Rygg <Liv.Elisabet.Rygg@vlfk.no>

Sent: Wednesday, March 1, 2023 11:14 AM

To: Marion Solheim <Marion.Solheim@uib.no>

Subject: SV: Leprapakken

Hei, og vil bare informere at informasjon om undervisningspakken no-er sendt til alle mine kontaktpersonar i gamle Sogn og Fjordane. Det er eit flott opplegg og eg håper mange nyter seg av tilbodet. Ha ein fin dag!

Med hilsning

Liv Elisabet Rygg
Pedagog/rådgjevar

Stryn vgs.

 Stryn vgs.
Vestland fylkeskommune

Tlf.: 415 00 731
www.vestlandfylke.no

SOME

Antall følgere

Facebook: 5 468

Twitter/X: 2182

Instagram: 2768

TikTok: 455

FACEBOOK

Facebook er fortsatt den klart største og viktigste SoMe-kanalen for Det medisinske fakultet. Det siste året har fakultetet fått i overkant av 400 nye følgere her. Vi er blant fakultetene på UiB med flest følgere.

Engasjementet på postene (likerklikk, kommentarer og delinger) varierer noe etter tema og hvordan posten er utformet. Vanlig deling av en nyhetsartikkel får ofte mindre engasjement enn en post der man for eksempel profilerer en forsker med et fint bilde osv. Generelt ser vi at poster om utdeling av forskningsmidler, priser og viktige anerkjennelser skaper engasjement. Også poster som treffer noe aktuelt i nyhetsbildet eller som tar opp et tema mange er opptatt av, får god rekkevidde.

I 2023 har vi hatt en jevn aktivitet på Facebook, og lagt ut eller delt flere nye poster i uken. Innlegget som skapte desidert mest

engasjement i 2023 var videoen med PhD-kandidat Christopher Kalhagen Bjerkvik i luftambulansen publisert 10. november (1600 likerklikk, 30 kommentarer og 42 delinger).

Rekkevidden på denne posten var 264 709, som altså betyr antall personer som har fått posten opp i sin feed. Også posten fra åpningen av Vestlandslegen publisert 16. august skapte stort engasjement (1300 liker, 36 kommentarer og 25 delinger). Her var rekkevidden på 135 956.

Andre poster med bra rekkevidde var innlegget om rekruttering til diabetesstudie (26.000) og posten om Guri Rørtveit som ny FHI-direktør (25.810).

Dette viser at vi kanskje burde satse enda mer på videoinnhold og at det er viktig å prioritere saker som mange «heier» på og er opptatt av (som f.eks Vestlandslegen). Det ser også ut til at følgerne liker når de får se våre forskere ute i felt, på labben eller et annet sted enn på et vanlig kontor.

TWITTER/X:

Det medisinske fakultet har en relativt god tilstedeværelse på X der mye av innholdet genereres av våre egne forskere og forskergrupper som tagger @medofak og som republiserer innlegg. Øvrig innhold publiserer vi selv og dette er som regel forskningssaker eller interne utmerkelser o.l. Det er litt usikkert hva som skjer med denne kanalen etter at den ble omgjort fra Twitter til X, men inntil videre har vi brukt den som før.

INSTAGRAM

På Instagram har vi i 2023 fokusert på studentinformasjon. Vi har delt innlegg om arrangementer og annet som skjer tilknyttet fakultetet, og delt tips og triks for både nye og gamle studenter. Det er innhold med studenter i fokus som får spesielt god respons. Innlegg med gratulasjoner til avgangskull, oppdateringer fra Vestlandslegen eller samarbeid vi har hatt med ulike studentorganisasjoner har skapt mye engasjement.

I 2024 vil vi ha enda mør studentdrevet innhold og jobbe for å la studentene ta større del i innholdsproduksjonen.

TIKTOK

Tidlig i 2023 fikk Det medisinske fakultet sin egen TikTok-konto. Det ble ansatt en studentmedarbeider med ansvar for innholdsproduksjon, og hun har bidratt til å lage en rekke varierte poster, med hovedmål å vise hvordan det kan oppleves å være student ved Det medisinske fakultet, UiB. Det er både korte videoer som raskt gir et inntrykk av følelser man kan ha som student, men også lange videoer om alt fra studiehverdag til avanserte medisinske temaer.

Vi kommer til å fortsette å bygge opp kontoen og publisere variert innhold ved hjelp av studentmedarbeideren.

Kristin Øyvindsdatter Kvinge, seniorkonsulent, Studentrekruttering og informasjon

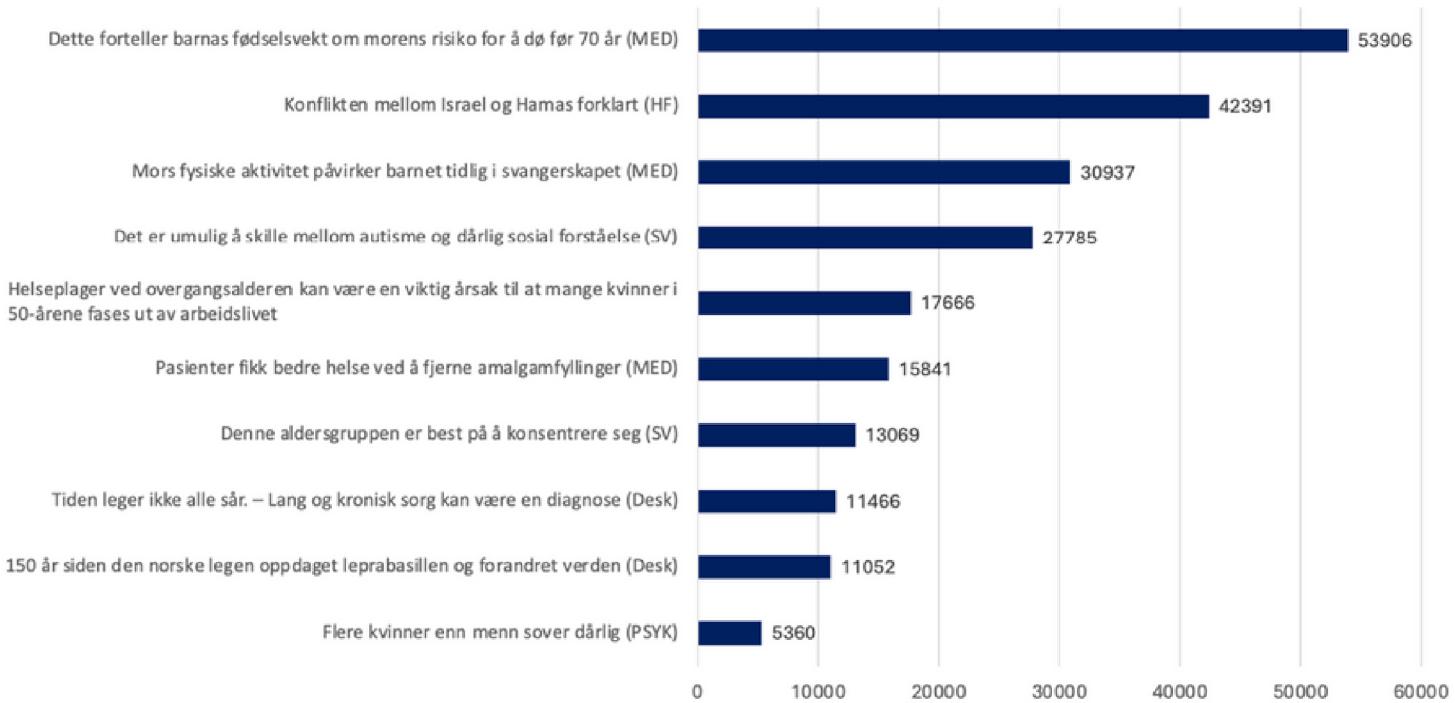

FORSKNING.NO

Forskning.no er ein særskilt viktig måte for oss å nå ut i samfunnet. Eit stort eksternt publikum les desse artiklane, og Ingrid og Paul André skriv mange gode saker som endar opp her.

Følgande kjem frå ei oppsummering signert måleteamet på Kommunikasjonsavdelinga, som altså ser på UiB under eitt:

Ti mest leste forskning.no-saker

Fler detaljer om sakene på Forskning.no:

Antall saker i 2023: 14

Antall saker totalt ved UiB: 47

Andel: ca 30 prosent

10 mest leste saker (antall sidehenvisninger i parentes):

1. Dette forteller barnas fødselsvekt om morens risiko for å dø før 70 år (53906)
2. Mors fysiske aktivitet påvirker barnet tidlig i svangerskapet (30937)
3. Helseplager ved overgangsalderen kan være en viktig årsak til at mange kvinner i 50-årene fases ut av arbeidslivet (17666)
4. Pasienter fikk bedre helse ved å fjerne amalgamfyllinger (15841)
5. Studie: Mindre kjøtt og mer vegetarmat kan gi deg bedre helse (4632)
6. Det er viktigere å ha en fastlegeordning enn å ha den samme fastlegen (2927)
7. Delirium kan skyldes en akutt diabeteslignende tilstand i hjernen (1694)
8. Sykepleiere er mer utmattede enn andre: Så mange som en av tre kan ha fatigue (1587)
9. Voksne med ADHD hadde god effekt av gruppeterapi (1559)
10. Barn av fedre som røykte tidlig i tenårene, har større risiko for å utvikle astma, overvekt og lav lungefunksjon (1367)

MULIGHETSREISEN

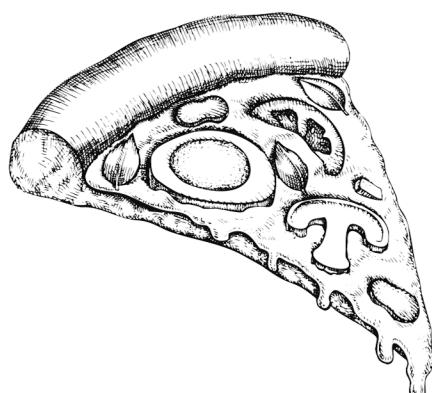
15. februar 2023 arrangerte fakultetet det første arrangementet i en ny seminarserie som er åpen for alle studenter ved MED.

Seminarserien er døpt «Mulighetsreisen» ettersom dette skal være en arena der studentene skal få et innblikk i hvilke muligheter som kan åpne seg ved å ta steget inn i forskningen. På hvert seminar blir det holdt et 45 minutters foredrag av en forsker med påfølgende pizza og mingling. På det første seminaret deltok Heidrun Vethe fra K1.

Seminarene har blitt markedsført gjennom Mitt UiB, Facebook, UiB.no og fysiske plakater på campus. Marit Bakke har også annonsert seminarene på diverse forelesninger. I tillegg er det sendt ut mail til alle studentforeningene, hvor noen av dem har delt videre.

Seminarserien har blitt en suksess og trekker hver gang et sted mellom 30-50 studenter. Hvor mange som kommer avhenger litt av tidspunkt, om det er andre konkurrerende arrangement eller eksamenstid.

Paul André Sommerfeldt, kommunikasjonsrådgiver ved MED og KA

DIVERSE

KURS, DEBATTAR, FORELESINGAR, UTSTILLING OG FILMFESTIVAL

KURS, DEBATTAR OG FORELESINGAR

Ein del av kommunikasjonsarbeidet går ut på å halde kurs, foredrag og førelesingar. I mange tilfelle - hjelp til sjølvhjelp. Eit par døme på slikt frå 2023 er:

- ELMED 218A "Innføring i medisinsk pedagogikk"
- MEDMET900 "Contact with the media" og "Presentation techniques"
- Paneldebatt "Farmasi i fremtiden" på farmasi sitt Jubileumsseminar
- Panelsamtale "ChatGPT i utdanning" på Fakultetets dag

UTSTILLING - LEPRA PÅ CHRISTIE

Denne var det mykje greier med! Alt frå å sette snekkarar i gong med å lage ein "gammal" trevegg, til å humpe på bussen med godteri og lepra-skattar i krampegrep. Men vi kom i mål, og moro var det. Utstillinga inkluderte også den interaktive turen til det hemmelege museet, altså Minnerommet i Kalfaret.

Foto: Eivind Senneset

FILMFESTIVAL

BIFF er ein velkjent institusjon for alle filmelskarar i Bergen og omegn, og i 2023 kom verdas første filmfestival i sitt slag - Armauer Hansen Internasjonale Filmfestival. Vi på MED bidrog det vi kunne, og Magnus Vollset stilte opp med foredrag, trass i farspermisjon. Det kallar eg engasjement!

The screenshot shows the official website for the Armauer Hansen International Film Festival. At the top, the BIFF logo is visible along with the date "16.-24.10 2024". Below the logo, there are navigation links for BIFF, AHIFF, BIFF KINO, CINE LATINO, BIFF SKOLE, and BIFF+. A search bar and a "Logg inn" button are also present. The main banner features a portrait of Armauer Hansen and the text "ARMAUER HANSEN INTERNASJONALE FILMFESTIVAL 24.–26. oktober 2023 | Bergen". Below the banner, the title "ARMAUER HANSEN INTERNATIONAL FILM FESTIVAL" is displayed. The text explains the festival's focus on Hansen's leprosy research and its historical context. It highlights the festival's dedication to raising awareness about Hansen's disease through documentaries and films. Three film posters are shown at the bottom: "THE LAST MILE", "CHILDREN OF LEPROSY", and "YOMEDDINE".

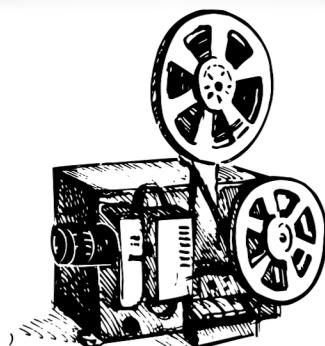
ARMAUER HANSEN INTERNASJONALE FILMFESTIVAL
24.–26. oktober 2023 | Bergen

I 2023 er det 150 år siden [Gerhard Armauer Hansen](#) (1841–1912) oppdaget leprabasillen, og 24.–26. oktober finner verdens første internasjonale filmfestival med filmer om Hansens sykdom sted i Bergen.

Til tross for at leprabasillen ble oppdaget i Bergen er det mange som ikke kjenner så godt til lepra og stigmatiseringen rundt sykdommen. I samarbeid med Sasakawa Leprosy (Hansen's Disease) Initiative arrangerer Bergen internasjonale filmfestival et festivalprogram med et dedikert fokus på å øke kunnskap rundt selve sykdommen i et historisk og samfunnsmessig perspektiv.

Festivalen består av filmvisninger av dokumentarer og fiksionsfilmer med innhold knyttet til tematikken, samt egne visninger for skoleklasser.

THE LAST MILE CHILDREN OF LEPROSY YOMEDDINE

TI^L SLUTT

Då er det berre å takke for nok eit kjekt kommunikasjonsår ved MED, det er godt å jobbe ved eit fakultet som tek dette feltet på alvor. Det kan vi takke kloke og engasjerte leiarar for, dyktige forskrarar og ikkje minst gode kommunikasjonskollegaer.

Det er god grunn til å vere stolt av å vere ein del av MED-gjengen!

Takk for
hjelpa

